

veac nou

ORGANUL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ANUL XIV Nr. 693

VINERI 27 Iunie 1958

12 PAGINI, 1 LEU

MARXISM-LENINISM CREATOR

A treia plenară a C.C. al P.C.U.S. din acest an a adus hotărâri de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea agriculturii sovietice. Destăințarea cotelor obligatorii pedate de colhozuri statului sovietic, desființarea plății în natură pentru muncile prestate de S.M.T.-uri, reducerea formelor multiple de colectare la una singură: achizițiile, înlocuirea sistemului prea complicat de prețuri pentru produsele agricole cu prețuri unice, diferențiate după zone, sint hotărâri care constituie rezultatul întregii serii de măsuri luate de la plenara din septembrie 1953 a C.C. al P.C.U.S. pentru organizarea avântului producției agricole și ele vor duce, fără îndoială, la o nouă sporire a productivității muncii.

În momentul cînd pregătirile pentru strîngerea recoltei anului 1958, recoltă care se anunță bună, sint pe terminate, pot fi constatate și rezultatele măsurilor luate în ultimii patru ani. În domeniul agriculturii Uniunea Sovietică a și atins nivelul producției globale a unor produse agricole din Statele Unite ale Americii, iar pentru alte produse a lăsat în urmă țara cu cea mai mare producție agricolă din lumea capitalistă. În 1957, producția de lapte a Uniunii Sovietice a reprezentat 95 la sută din producția de lapte a S.U.A., iar producția de unt a fost ceva mai mare ca a S.U.A. Uniunea Sovietică produce de aproape două ori mai mult grâu decît S.U.A., de aproximativ trei ori mai multă sfeclă de zahăr, de două ori și jumătate mai multă lînă. Nu începe nici o îndoială că în viitorul apropiat Uniunea Sovietică va depăși producția de lapte, unt și carne pe cap de locuitor a S.U.A. Ceea ce face posibil obținerea unor asemenea rezultate este ritmul spirit de dezvoltare a producției agricole a U.R.S.S. față de ritmul de dezvoltare a producției agricole a S.U.A. După cum a arătat N. S. Hrușciov în raportul prezentat la plenara din iulie, în timp ce în perioada 1950-1953 creșterea medie anuală a producției agricole a fost de 1,6 la sută în U.R.S.S. și de 1,7 la sută în S.U.A., în perioada ultimilor patru ani creșterea medie anuală a producției agricole a fost de 7,1 la sută în U.R.S.S., în S.U.A. înregistrîndu-se o scădere de 1,1 la sută. Proportțiile ajutorului dat agriculturii sovietice în acești ultimi patru ani reiese din următoarele cifre. Guvernul sovietic a investit în agricultură în perioada 1953-1957, pentru construcții, utilaje și alte scopuri productive aproape 75,5 miliarde ruble, adică cu 10 miliarde ruble mai mult decît au fost investite în al doilea, al treilea, al patrulea și în primii trei ani ai celui de-al cincilea cincinal la un loc. Armata specialiștilor care lucrează în agricultura sovietică a crescut de cîteva ori: dacă la 1 iulie 1957, în colhozuri și S.M.T.-uri lucrau 83.000 specialiști, la sfîrșitul aceluiași an

numărul lor ajunsese la 278.000.

Desigur că regimul colectărilor de produse agricole trebuia să fie adaptat la etapa de dezvoltare actuală a agriculturii sovietice. P.C.U.S., care a acordat din tîrdeauna o atît de mare însemnătate colectărilor, considerîndu-le ca un mijloc de seamă pentru întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimă, a veghat ca în fiecare etapă parcursă de agricultura sovietică să se aplice regimul corespunzător de colectări. Etapa actuală, caracterizată printr-un avînt general al producției agricole, prin reorganizarea S.M.T.-urilor și prin cumpărarea parcului lor de mașini de către colhozuri, face cu atît mai necesară schimbarea regimului colectărilor cu cît plata în natură a muncilor efectuate de S.M.T.-uri a avut o mare pondere în totalul acestora.

Schimbarea regimului colectărilor și a prețurilor plătite pentru produsele agricole, hotărîta de ultima plenară a C.C. al P.C.U.S., reprezintă încă un exemplu de strînsă imbinare a teoriei cu practica construcției socialiste, încă un exemplu de aplicare creatoare a adevărilor generale ale marxism-leninismului în împrejurările concrete ale trecerii treptate de la socialism la comunism. Hotărîrile plenarei din iulie care se bizuie pe folosirea legilor obiective ce acționează în societatea socialistă vor îngădui să se afirme și mai bine superioritatea economiei socialiste.

Hotărîrile plenarei din iulie reprezintă un ansamblu de măsuri strîns legate între ele, al căror scop este ridicarea productivității muncii agricole.

În împrejurările actuale cînd în agricultura sovietică încetează a mai exista doi stăpîni asupra mijloacelor de producție — colhozul și S.M.T.-ul — și quasi-

VEAC NOU

(continuare în pag. 10-a)

Tatiana Samoilova și Alexei Batalov, cei doi protagoniști ai filmului „Zboară cocorii”.

în pagina 9-a : Interviu cu TATIANA SAMOILOVA

Întîlnirea internațională a arhitecților

Între 21-28 iulie va avea loc la Moscova cel de al V-lea Congres al Uniunii internaționale a arhitecților.

Congresul își propune să generalizeze opera importantă de construcție și de creație pe care au desfășurat-o în ultimii ani arhitecții și urbanistii pentru a înlătura ruinele, a reconstrui orașele distruse de război și a construi altele noi.

Congresul va dezbate o serie de probleme majore ale construcției, printre care: principiile elaborării proiectelor și ale reconstrucției orașelor moderne; metode de repartiție în planul orașului a edificiilor de interes public, a instituțiilor culturale și locuințelor; amplasamentul întreprinderilor industriale; desconcentrarea și descentralizarea marilor orașe.

Studierea problemelor estetice ale urbanismului modern, ca, de pildă, analiza comparată a legilor ce stau la baza lucrărilor de urbanism în diverse țări, prezintă un interes deosebit. Aceste probleme vor fi discutate în ședințe plenare.

O atenție deosebită va fi acordată proiectelor tip și industrializării construcției, precum și influenței pe care aceste proiecte o exercită asupra structurii și aspectului arhitectural al orașelor moderne.

Deschiderea festivă a Congresului va avea loc la 21 iulie, în sala de ședințe din Marele Palat al Kremlinului. Lucrările se vor desfășura apoi în sala de festivități a Universității „Lomonosov”.

Referatul principal va fi prezentat de arhitectul sovietic

Nikolai Baranov. Colegii săi: Viaceslav Șkvarikov (U.R.S.S.), Van Eesterer (Olanda), Arthur Ling (Anglia), Lian Se-cen (R. P. Chineză), Henry Churchill (S.U.A.), Hernan Larrain (Chili), Luben Tonev (Bulgaria), Rudolf Hillebrecht (Republica Federală Germană), Karo Alabian (U.R.S.S.), Jean Fayeton (Franța) și Ernest Kump (S.U.A.), vor face rapoarte pe diverse probleme ale temei principale.

Uniunea arhitecților din U.R.S.S. (secția sovietică a U.I.A.), care organizează congresul, pregătește pentru oaspeții săi cele mai bune condiții de lucru și de cazare.

Pentru participanți se vor organiza numeroase excursii care le vor permite să cunoască îndepărtate lucrările de recon-

strucție a Moscovei și a altor orașe sovietice. Oaspeții vor vizita șantiere, întreprinderi de construcții, institute de proiectări, muzee și expoziții.

Sintem bucuroși că cel de al V-lea Congres al U.I.A. va avea loc la Moscova, unde s-au făcut multe pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, de muncă și de odihnă ale populației. Ne exprimăm convingerea că această importantă întîlnire internațională va sluji cauzei nobile a prieteniei și colaborării între arhitecții din toate țările, a consolidării păcii în lumea întreagă.

Pavel Abrosimov
secretar general al Uniunii
Arhitecților din U.R.S.S.

Itinerar gruzin

Este un fericit privilegiu cind un poet călătorește într-o țară plină de poezie. Se înregistrează atunci un rezultat de două ori valoros: poetul ia contact nemijlocit cu izvoarele poeziei însăși, consemnate apoi în evocările sale făcute la întoarcerea acasă, iar cititorul parcurge cu o sporită deslătare paginile născute din întâlnirea euforiei lirice cu peisajul geografic și uman, deopotrivă de liric, al țării vizitate. E cazul admirabilei cărți a poetului Victor Kernbach despre călătoria sa în legendara Georgie, țărișoara dinire fruntariile bătrînului Caucaz cu crestele veșnic înzăpezite și ale tot atit de bătrînului Euxin pe țărmurile cărui strălucesc fructele de aur ale portocalilor, simbolul veșnicei primăveri. Acest blagoslovit colț de pământ, unde celor ce-l vizitează pentru prima dată le place să plaseze, cu predilecție și convingere, originea edenului biblic, se caracterizează de altfel printr-o imbinare de contraste suverane, despre care Kernbach ne vorbește cu o sinceritate, cu o căldură, cu o plasticitate și cu o comunicativitate ce fac din cartea sa un adevărat basm despre o țară a basmelor.

De obicei, cărțile scrise în urma călătoriilor în țări și pe țărmuri străine sînt amenințate de două excese: abuzul descriptiv în unele cazuri, sau strivirea impresiilor directe

VICTOR KERNBACH: Țara din țările zăpezi și portocali.

Cartea Rusă, 1958

La Institutul de literatură rusă din Leningrad s-au încheiat lucrările celei de a 10-a Conferințe unionale închinată marelui poet rus A. S. Pușkin, de la a cărui naștere s-au împlinit recent 159 de ani. Între altele, Conferința a discutat și o serie de probleme legate de apropiatul Congres internațional al slavistilor, care va avea loc anul acesta la Moscova. Printre referatele prezentate s-a numărat și acela al istoricului literar E. Dvojenko. Șestun despre motivele folclorice românești în creația lui Pușkin.

★
Cunoscutul sculptor sovietic S. T. Konenkov a fost numit președintele Comitetului de organizare a Expoziției de artă plastică a țărilor socialiste, care se va deschide anul acesta la Moscova.

★
Știați că unul din scriitorii care se bucură de cea mai mare popularitate în Italia este Maxim Gorki? Primele traduceri din opera marelui scriitor au apărut în această țară încă în 1901. În momentul de față, editura „Editorii riuniti” a început tipărirea operelor complete ale lui Maxim Gorki.

Veac nou
Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.
Apare săptămînal
Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5—7
Telefon 3.03.10
Abonamente se fac pe 1, 3, 6 și 12 luni.

Pescari din Sevan — pictură în ulei de T. Simonian

LUPTA PENTRU MOȘTENIREA CLASICĂ

Recenta discuție care a avut loc la noi în jurul editării clasicii române și a pierdut, evident, actualitatea. Cu atît mai mult, cu cît ea nici nu poate fi considerată ca încheiată, dat fiind că problema are nenumărate implicații care, prin logica lucrurilor, n-au putut fi decît cel mult amintite la prima ei abordare mai serioasă.

Că lucrurile stau așa ne-o dovedește între altele și împrejurarea că discuția în jurul moștenirii clasice mai continuă și astăzi în Uniunea Sovietică deși, cum ne putem lesne imagina, în patru decenii acolo a fost înmagazinată o experiență remarcabilă, făcută pe o scară extrem de largă, de către specialiști care se bucură, adesea, de o îndreptățită faimă ce trece dincolo de hotarele patriei lor. În această ordine de idei, socotim că discuția din țara noastră ar putea fi ajutată de un studiu apărut de curînd în revista „Novii Mir” (Nr. 3 pe 1958). Semnat de S. Mașinski, acest studiu atrage luarea aminte prin solida lui documentare, prin diversitatea aspectelor cercetate, prin vivacitatea și logica argumentării.

Evident, exemplele pe care se sprijină studiul lui Mașinski sînt luate exclusiv din practica editării clasicii ruse, dar aspectele de principiu ale acestei activități și concluziile la care el ajunge sînt de mare interes și pentru noi.

Ca un leit-motiv al întregului studiu, trebuie citată a-

ceastă categorică luare de poziție a autorului care, deși se referă la lucrările despre literatura rusă publicate în străinătate, are și o valoare mai generală, de principiu. „Știința literaturii este o lucră importantă a luptei ideologice. Istoricii literari sovietici nu pot uita că au dușmani ideologici. Una din sarcinile actuale este lupta fără încetare împotriva ideologiei burgheze reactionare...”

Un prim grup de probleme, asupra cărui stăruie cercetătorul sovietic, este legat indeosebi de munca la edițiile de opere complete. Amintind că editarea la un înalt nivel științific a clasicii este una din cele mai importante sarcini ale istoriei literare, S. Mașinski subliniază faptul că drumul textologiei sovietice n-a fost de fel lesnicios, că au trebuit învinse multe greutăți și că o seamă de probleme nu sînt soluționate nici în clipa de față. Astfel, studiul combate tendința unor editori de a include în ediția de Opere complete a unui scriitor lucrări ce nu sînt de fel obligatorii pentru acest tip de ediție ca versuri de album sau compoziții școlare, lăsînd în schimb deoparte scrisori importante. În același timp, S. Mașinski se ridică împotriva fetișizării principului cronologic care face ca într-o ediție de Opere complete să fie puse alături lucrări geniale cu poezii neînținate sau dedicații fără nici o însemnătate.

În sfîrșit, o problemă de principiu care reține atenția cercetătorului este aceea a trunchierilor pe care unii editori se cred îndreptății a le efectua spre a aplana asperitățile sau contradicțiile ce ar putea apare în conturarea unei mari figuri, în dauna adevărului istoric și „fără nici o justificare științifică sau morală”.

Luînd atitudine împotriva celor care afirmă că studiile introductive la edițiile de Opere complete, destinate să dureze multă vreme în bibliotecă, sînt perimate după un timp și socotesc că asemenea ediții ar putea să apară și fără studii de introducere în opera scriitorului, S. Mașinski scrie că editarea Operelor complete constituie un fel de bilanț al studierii în spirit științific a unui scriitor. Una din cele mai importante sarcini ale prefeței este de a interpreta și sintetiza acest bilanț. Iar o altă sarcină — și mai importantă — este de a stabili direcția cercetării ulterioare a operei scriitorului, de a formula problematica acestei cercetări, de a trasa căile de soluționare a anumitor probleme.

Un al doilea grup de probleme care a solicitat atenția autorului privește cercetările monografice în legătură cu operele marilor scriitori.

Pe bună dreptate, S. Mașinski consideră că marele număr de monografii apărute în Uniunea Sovietică atestă nivelul înalt la care au ajuns cercetările de istorie literară. Dar acest „monopol” cucerit de monografie în cîmpul is-

toriei literare i se pare nu în totul justificat sau în cel mai bun caz exagerat. Monografia — notează Mașinski — generalizează rezultatele dobîndite în studierea operei unui scriitor pînă la o anumită dată și deschide perspectiva unor noi cercetări. Dar apariția monografiilor trebuie să fie precedată de un mare număr de lucrări consacrate unor probleme speciale, particulare, ale moștenirii literare. Și autorul studiului se pronunță pentru stimularea publicării unor astfel de lucrări, ce și-au dovedit utilitatea și prin aprecierea de care s-au bucurat din partea marelui public și a opiniei publice literare din Uniunea Sovietică.

Așa cum arată S. Mașinski, o caracteristică prețioasă a istoriei literare sovietice este capacitatea ei crescîndă de a seiza specificul artistic al operei literare, priceperea de a analiza conținutul de idei al artei și haina ei poetică, luate împreună și în legătura lor organică. „În anii douăzeci — scrie el — lucrările consacrate studiului forme artistice aveau mai ales un caracter formalist. Această împrejurare a făcut să se nască ideea greșită că înțelegerea specificului artei și capacitatea de a analiza forma artistică sînt un apaj al formalistilor. Ulterior, aceste idei au fost combătute și a devenit limpede că formalismul care cercetează forma în sine, dintr-un unghi de vedere strict, tehnicist, rupînd-o și despărțînd-o de conținut, nu poate să analizeze cu adevărat forma artistică în toată însemnătatea ei. Numai metodologia marxist-leninistă creează cu adevărat premisele unei cercetări largi și rodnice privind specificul creației artistice, problemele de formă și măiestrie”.

Partea de sfîrșit a studiului se ocupă cu cîteva probleme ideologice de care trebuie să țină seama istoricii literari.

În acest sens, cercetătorul sovietic combate tendința de exaltare anti-științifică, de apologetism, care înlocuiește unneori, mai ales cu prilejul aniversărilor, analiza obiectivă, profundă a operei cîte unui scriitor clasic. De asemenea, el socotește ca nesănătoasă practica selecționării arbitrare a faptelor și a citatelor, trecînd sub tăcere contradicțiile din viața și opera scriitorului.

Nu putem încheia această sumară relatare fără a expune pe scurt poziția autorului față de problema periodizării literaturii clasice. S. Mașinski crede, astfel, că a sosit timpul să se facă o nouă periodizare a literaturii clasice ruse din secolul al XIX-lea. Acum e limpede pentru toată lumea — conchide Mașinski — că preluarea mecanică a istoriei mișcării de eliberare ruse în cîmpul istoriei literare nu este îndreptățită. „Sprijinindu-ne pe cadrul leninist al periodizării trebuie făurită o periodizare care să țină seama de specificul și legile interne ale procesului istorico-literar”.

Dumitru Hincu

Din seria „Vietnamul de nord” — guașă de N. Ponomarev

Premize ale înțelegerii

„Cinze de leagăn” cu acompaniament de cor de general
desen de Fomichev

O fotografie bună poate fi de multe ori mai convingătoare decât un articol și mai elocventă decât un întreg discurs. Iar o serie de fotografii cum sînt cele apărute într-un recent număr al revistei americane „Life”, pot constitui cea mai tăioasă replică dată cui se mai îndoiește că două popoare mari, ca americanii și rușii, vor și pot să trăiască în bună înțelegere.

Revista „Life”, care nu și-a manifestat niciodată vreun sentiment de simpatie pentru Uniunea Sovietică — ci, dimpotrivă, o constantă și oarbă ostilitate — n-a putut totuși trece cu vederea unele manifestări din cadrul relațiilor schimburilor culturale sovieto-americane. Și publicînd un reportaj pe această temă, l-a ilustrat cu impresiile celui mai obiectiv martor al realităților — obiectivul aparatului fotografic. Instantaneele înserate de revista americană ilustrează succesul repurtat de Van Cliburn la Moscova care i-a consacrat și renumele, iar paralel cu imaginile impresionante despre căldura cu care melomanii sovietici l-au înconjurat pe tînărul pianist american au apărut fotografiile de la spectacolele date în S.U.A. de către celebrul Ansamblu sovietic de dansuri populare condus de Igor Moiseev. Entuziasmul și admirația sinceră care se citesc pe fețele extaziate ale

spectatorilor americani fac inutile orice „legendă” și orice comentariu.

Reportajul ilustrat din „Life” ne-a făcut să ne amintim că nu sînt decît șase luni de cînd Uniunea Sovietică și Statele Unite, au încheiat un acord de colaborare în domeniul culturii, tehnicii și învățămîntului. Incercînd astăzi o primă trecere în revistă a rezultatelor aplicării acestui acord, vom constata că ambele părți s-au ales cu beneficii.

Căci pentru un timp atît de scurt, rezultatele de pînă acum sînt într-adevăr valoroase.

Pentru iubitorii de muzică din ambele țări, n-au constituit oare adevărate sărbători recitalurile și concertele date la începutul anului în S.U.A. de artiști renumiți ca pianistul Emil Ghilels și violonistul Leonid Kogărn, iar acum de curînd în Uniunea Sovietică de marii dirijori Leopold Stokovski și Eugene Ormandy?

Acești artiști admirați în lumea întreagă au avut cîntecul de a fi printre primii purtători ai mesajului de apropiere între cele două popoare al căror geniu artistic îl reprezintă. Au urmat Cliburn, Moiseev cu dansatorii săi uimitori și excelentul dirijor Kiril Kondrașin. Vor întreprinde turnee în S.U.A. cunoscutul ansamblu „Beriozka”, cîntăreața Zara Doluhanova, precum și eminenții muzicieni Igor Bezrodni, Vladimir Askenez, Mstislav Rostropovici și alții. Lista lor nu e încheiată, precum nu este definitiv fixată nici lista artiștilor americani care vor face cunoștință cu receptivul public sovietic.

Tot pe tărîmul artei, acordul sovieto-american a prilejuit vizita recentă la Moscova a lui Robert Whittle Dowling, președintele Academiei Naționale de Arte din S.U.A. care a purtat discuții cu autoritățile sovietice de resort în vederea extinderii relațiilor culturale S.U.A.-U.R.S.S.

La invitația Ministerului Învățămîntului din R.S.F.S.R., a vizitat de curînd Uniunea Sovietică o delegație oficială, condusă de Lawrence Derbick, șeful direcției învățămîntului din Ministerul Ocrotirii Sănătății, Învățămîntului și Asigurărilor Sociale din S.U.A. Veniți să cunoască formele de organizare a învățămîntului în U.R.S.S., experiența pozitivă care ar putea fi folosită în școala americană, delegația a constatat — după cum s-a exprimat șeful delegației la încheierea vizitei — că S.U.A. vor trebui să primească a se întrece cu U.R.S.S. și în acest domeniu, în care au fost serios depășite.

Alți 12 pedagogi americani și-au anunțat o apropiată vizită în U.R.S.S. pentru a studia organizarea învățămîntului, artelor și științelor naturale.

O deosebită impresie a produs organizarea învățămîntului tehnic sovietic asupra membrilor unei delegații a redactorilor de ziare studențești din S.U.A. care au vizitat Uniunea Sovietică în tot cursul lunii mai.

Cum s-a nu fi de acord cu o primă concluzie pe care o trage „Life” în reportajul amintit, cînd afirmă, vorbind despre schimbul acesta de soli ai culturii, că el reprezintă o contribuție considerabilă la cauza prieteniei între popoare?

Dar, pe lângă schimburile culturale, între U.R.S.S. și S.U.A. au început să circule intens și mesagerii altor domenii de activitate, nu mai puțin importante.

Zilele trecute și-a încheiat o lungă vizită în U.R.S.S. delegația de specialiști americani

din industria oțelului și fierului. După ce a luat cunoștință, în cele mai mici amănunte, despre organizarea muncii și a producției la uzinele și minele din Magnitogorsk, Celeabinsk, Stalinsk și Krivoi Rog, delegația — a declarat șeful ei, Edward Ryerson din Chicago — a rămas impresionată de creșterea extrem de rapidă a siderurgiei sovietice. Cu același prilej, Irwin Such, redactorul șef al revistei „Steel”, a declarat: „Este limpede că U.R.S.S. concurează acum S.U.A. pe plan industrial și că scopul ei este de a întrece S.U.A.”.

O altă delegație industrială, condusă de C. Russel Mahaney, președintele unei mari întreprinderi din industria maselor plastice, și-a petrecut luna iunie în U.R.S.S., vizitînd uzinele de specialitate din Moscova, Vladimir, Orehovo-Zuevo precum și cele din republicile sudice. Sosind la Moscova în ziua în care a apărut în presă mesajul lui N. S. Hrușciov către președintele Eisenhower cu privire la dezvoltarea comerțului sovieto-american, McMahaney și-a exprimat convingerea că mesajul va fi studiat cu atenție și discutat în cercurile de afaceri din S.U.A. Membrii delegației — a adăugat el — sînt de acord cu orice măsură care tinde spre îmbunătățirea relațiilor dintre popoarele american și sovietic.

Am reținut în mod special această declarație, renunțînd a mai înșira celelalte delegații de industriași, tehnicieni etc. din S.U.A. sau delegațiile sovietice care au vizitat în acest interval Statele Unite. Am făcut-o, fiindcă această declarație corespunde vederilor a nenumărați economiști, reprezentanți ai cercurilor de afaceri din S.U.A., care văd pe drept cuvînt în dezvoltarea legăturilor economice între state o cale foarte potrivită pentru progresul cauzei păcii în lume. Cealaltă cale — aceea a politicii de blocadă și discriminare în comerțul cu U.R.S.S. s-a dovedit a fi — după cum observa zilele trecute un comentator al ziarului „Investia” — un bumerang; ea a avut pe acea care au aplicat-o. Țările occidentale au pierdut multe din cele mai avantajoase surse de materii prime și alimente precum și piețe de desfacere a mijloacelor de producție și mărfurilor de larg consum.

Și totuși, nici astăzi încă cercurile diriguitoare din S.U.A. nu renunță la această politică bancrutară. John Foster Dulles se opune în continuare la orice lărgire a legăturilor comerciale și economice americano-sovietice. Ceea ce a prilejuit ziarului „Journal of Commerce”, cunoscut organ al cercurilor de afaceri din S.U.A., următoarea glosă: „Nu poate exista altă speranță de a înlătura vreodată actuala neîncredere politică între Est și Vest, o altă probă a sincerității ambelor părți...”

În propunerile recente ale guvernului sovietic asupra problemelor care ar trebui examinate la o conferință la nivel înalt, măsurile în vederea extinderii legăturilor comerciale internaționale și pentru dezvoltarea contactelor între țări își au locul lor printre cele 12 puncte care ar trebui să figureze pe agenda unei viitoare conferințe. Iar în sprijinul promovării contactelor Est-Vest, documentul sovietic citează tocmai Acordul sovieto-american în domeniul culturii, tehnicii și învățămîntului, care dovedește în modul cel mai convingător că stabilirea unor legături economice și culturale mai largi între țări, indiferent de orînduirea lor, corespunde intereselor vitale ale popoarelor.

M. Mihail

ALȚI PATRU MARINARI DE PE „TUAPSE”...

La 28 iunie 1954, radistul stației de radio a Ministerului Flotei maritime și fluviale al U.R.S.S. a interceptat o telegramă urgentă: „La 19°55' latitudine nordică și 120°23' longitudine estică vase de război ne ordonă să oprim. În caz de nesupunere, ne amenință cu deschiderea focului. Vă rog să mă urmăriți. Căpitanul Kalinin”.

Aceasta a fost ultima radiotelegmă primită de pe petrolierul „Tuapse”, pe bordul căruia se aflau 48 de bărbați și o femeie. Petrolierul plecase din Odesa spre Șanhai cu o încărcătură de gaz lampant pentru Republica Populară Chineză. Apoi legătura s-a întrerupt... Imediat s-au luat măsuri pentru clarificarea situației petrolierului și a echipajului său. S-a aflat că la 125 de mile sud de insula Taiwan, în largul mării, vasul comercial sovietic a fost supus unui atac pirateresc de către niște vase dintr-o escadră navală ciankaiștă și dus în portul Gaosiu. Echipajul a fost ridicat cu forța de pe petrolier și luat prizonier.

Cu toate protestele energice ale guvernului sovietic, în ciuda tuturor legilor și uzanțelor internaționale, marinarii de pe petrolierul „Tuapse” au continuat să rămînă în mîinile piraiților ciankaiști. Amănuntele cutremurătoare despre vlonțele la care a fost supus echipajul vasului au fost cunoscute abia la 14 august 1955, cînd primul grup de 29 de marinari, în frunte cu căpitanul V. Kalinin, a reușit să se smulgă din mîinile criminalilor.

Nouă marinari sovietici au fost duși în Statele Unite ale Americii de către autoritățile americane care acționau în strînsă legătură cu ciankaiștii. În 1956, au sosit în patrie din S.U.A. cinci marinari din echipajul petrolierului, care izbutiseră să scape de sub urmărirea serviciului de spionaj american. Ei au povestit despre soarta grea, despre umilințele și lipsurile la care au fost supuși marinarii sovietici peste ocean.

Recent, s-au înapoiat în Uniunea Sovietică încă patru marinari din echipajul petrolierului „Tuapse”, care au fost reținuți în Taiwan pînă în februarie 1958. E vorba de ofițerul timonier IV Nikolai Zibrov, mașinistul Pavel Gvozdik, electrodinamatorul Leonid Anfilov și marinarul Vladimir Benkovici.

— Privesc în jur și nu mă pot satura privind, respir și nu mă satur respirînd — mi-a spus V. Benkovici.

— Coșmarul a durat aproape patru ani. După plecarea căpitanului Kalinin, în iulie 1955, ciankaiștii au început să-i „convingă” cu mult zel pe marinarii sovietici. Mai întîi organizau convorbiri în grup, la care participa totdeauna și un a-

merican. Apoi au trecut la metode de „convingere” individuală.

Dirzenia și fermitatea marinariilor îi făceau pe căli să turbeze de minie. Pierzîndu-și cumpătul, se repezeau ca niște fiare în oamenii fără apărare lovindu-i cu pumnii, cu bastoane de cauciuc, cu furturnuri în care se afla apă clocotită, călcîndu-i în picioare. Din cauza loviturilor trupurile ni se înegriseră, se acoperiseră de răni.

Zece marinari au fost aruncați în închisoare, în celule speciale, iar marinarul Pisanov a fost dus cu forța la spitalul de alienați mintal. Șase marinari — Lobatiuk, Kniga, Sablin, Dimov, Kalmazan și Kovalev se află probabil și acum în închisoare, iar de soarta lui Pisanov nu se mai știe nimic.

Tînui timp de două luni într-o închisoare specială din Taipei, Anfilov, Benkovici, Gvozdik și Zibrov, spre a scăpa de chinurile insuportabile la care erau supuși au consimțit să renunțe la întoarcerea în patrie lucru cerut cu multă insistență de ciankaiștii și de reprezentanții autorităților americane din Taiwan. Marinarii sovietici hotărîseră să se smulgă cu orice preț din Taiwan spre a se putea întoarce în țara lor.

Serviciul de spionaj american și emigranții ați din slujba lui s-au folosit imediat de situația critică în care se aflau cei patru marinari sovietici și le-au dat misiuni antisovietice. Pentru a înșela pe dușmani, a le cîștiga încrederea, ei au fost nevoiți să îndeplinească însărcinările primite, cu toate că știau că aduc prejudicii statului sovietic. Dar nu vedeau altă soluție pentru realizarea visului lor, de întoarcere în patrie.

Americanii au încercat să-i recruteze pentru școlile de spionaj din S.U.A. și Germania occidentală. Situația în Taiwan devenise insuportabilă. Cei patru marinari căutau să plece cu orice preț în S.U.A. sperînd că acolo vor putea lua legătură cu ambasada sovietică. Dar după ce în 1956 cinci marinari sovietici aflați în S.U.A. au izbutit să plece în patrie, americanii le-au dat a înțelege fără ocol că s-a nu se bizuie pe asta.

În februarie 1958, V. Benkovici, P. Gvozdik, L. Anfilov și N. Zibrov au plecat din Taiwan în Brazilia. Acolo s-au ascuns de agenții spionajului american și cu ajutorul prietenilor Uniunii Sovietice s-au întors în patrie. Dar un număr de alți șapte marinari sovietici mai continuă să se chinuiască în prizonieratul ciankaișt, să fie supuși la jigniri și umilințe. Gîndul la acești tovarăși, care se mai află în mîinile dușmanilor îl frămîntă nu numai pe marinari ci pe toți oame-nii muncii din Uniunea Sovietică.

V. Kutianov

Săptămîna

I

n curind se vor implini 130 de ani de la nașterea marelui democrat-revoluționar rus Nikolai Gavrilovici Cernișevski. Opera lui vastă și variată cuprinzând scrieri literare de economie politică, filozofie, estetică, istorie — ca și viața lui de luptător nelnicat pentru libertatea poporu-

Cernișevski ÎN ROMÂNIA

lui au făcut ca numele lui Cernișevski să fie cunoscut și respectat nu numai în Rusia, ci și peste hotare.

De un deosebit răsunet s-a bucurat romanul său „Ce-i de făcut?”, care a educat generații întregi de revoluționari.

Opera lui Cernișevski, ca și aceea a lui Belinski și Dobroliubov, și-a exercitat influența și asupra literaturii române, mai ales către sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea, odată cu avântul mișcării muncitorești.

Articolul de față urmărește să stabilească unele aspecte concrete ale acestei înțineri și în primul rând să sublinieze ecoul puternic, pe care l-a avut în România romanul „Ce-i de făcut?”

Publicul românesc a luat pentru prima oară contact cu eroii acestui roman încă în timpul vieții lui Cernișevski. În decembrie 1886, ziarul „România literară” a publicat, sub semnătura lui C. B. Sta-

matin, un fragment din „Ce-i de făcut?”. Fragmentul era tradus din franceză — ceea ce se indica de altfel în subtitlu — și era intitulat „Rachmetoff”. El prezenta cititorului român pe eroul principal al romanului, care intrupa idealurile lui Cernișevski despre eroul pozitiv, despre omul care se consacră cu trup și suflet luptei revoluționare.

În anii următori numele lui Cernișevski a apărut tot mai des în presa românească și, bineînțeles, în primul rând în presa legată de mișcarea muncitorească. În 1889, cu pillejul morții scriitorului, revista „Contemporanul” a publicat un articol, reprodus din

„Der Sozialdemokrat” și tradus de I. N. (desigur Ion Nădejde), în care se subliniau meritele deosebite ale lui Cernișevski ca scriitor, om de știință și cetățean. Despre rolul lui Cernișevski în afirmarea unei estetici noi și a unei orientări noi în artă, a scris curind după aceea Dobrogeanu-Gherea în articolul său „Idealurile sociale și arta” apărut în „Literatură și știință” pe 1893.

În 1894, ziarul socialist „Munca” a publicat un articol închinat scriitorului rus, făcând o prezentare a vieții și operei sale și remarcând deosebita valoare a romanului „Ce-i de făcut?”. Popularizarea vieții și activității lui Cernișevski a fost urmată de apariția unor noi traduceri din opera sa literară. Astfel, în 1896 apare în revista „Lumea nouă literară ilustrată” un alt fragment din romanul „Ce-i de făcut?” și anume, parțial, cel de al patrulea vis al Verei Pavlovna, în care, după cum se știe, autorul schițează tabloul viitoarei societăți socialiste. E lesne de închipuit rezonanța pe care a putut-o avea în România burghez-muncitorească publicarea acestor pagini, adevărat imn închinat vieții și viitoarei orânduiri socialiste.

Între timp însă se și pornise la traducerea romanului în întregimea lui. Încercarea, datînd din 1894, se datorește lui Panait Mușoiu. Greutăți de ordin material, precum și lipsa de interes a editorilor, care urmăreau numai scopuri comerciale, l-au împiedicat pe Mușoiu să publice curind și integral cartea. Totuși, în 1895 a reușit să publice două părți ale romanului, care au stîrnit interes. Chiar așa incomplet cum era, romanul s-a bucurat de o primire călduroasă din partea publicului și în primul rând a maselor populare și a oamenilor cu vederi progresiste. De pildă, într-o recenzie a publicistului Ștefan Scurtu apărută în 1895 în revista „Țara” citim: „Mă simt atît de mic în fața acestei opere atît de mari, încît toată siguranța, tot bunul simț mi se rătăcește... Citind această carte minunată, o lumină orbitoare se face în tine... înțelegi viața, ori ca să fiu mai clar, înțelegi rostul și felul traiului pe care ar trebui să-l ducem”.

Cu toate greutățile întimpinate romanul a apărut în cele din urmă integral, în 1900. Panait Mușoiu, care în același timp conducea „Revista ideii” nu s-a mulțumit numai să traducă „Ce-i de făcut?”, dar a căutat să pună la dispoziția cititorului și unele materiale care să-l îndrumeze, să-l orienteze în aprecierea romanului și în concluziile ce ar fi fost îndemnat să le tragă după lectura lui. Astfel, între altele, a publicat un fragment din lucrarea lui Plehanov „N. G. Cernișevski” și anume paginile referitoare la roman.

Anul cînd s-a vorbit cu o deosebită intensitate de Cernișevski și de romanul lui și

care reprezintă un moment esențial în procesul de pătrundere a scriitorului rus în conștiința publicului românesc a fost desigur anul 1909. Se împlineau tocmai 20 de ani de la moartea lui N. G. Cernișevski și trebuia să subliniem că opinia publică progresistă din România a marcat cum se cuvenea această dată. În primul rând a apărut o nouă ediție, integrală a romanului, într-o traducere revăzută (care îmbina fidelitatea de transpunere cu evidente calități literare). Traducător era tot Panait Mușoiu.

Traducerea aceasta din 1909 a avut un ecou foarte puternic asupra cărui merită să ne oprim.

Coroborînd cele două evenimente — aniversarea a 20 de ani de la moartea scriitorului, cu apariția în limba română a romanului „Ce-i de făcut?” — presa, mai ales cea progresistă, a publicat în 1909 și 1910, numeroase materiale despre scriitorul rus și opera sa.

În „Revista ideii” au apărut câteva articole traduse din limba rusă, ca de pildă, documentatul studiu al lui Alexis Tverinot (1909) sau cel al Verei Starcof, de o bogată și riguros științifică informație.

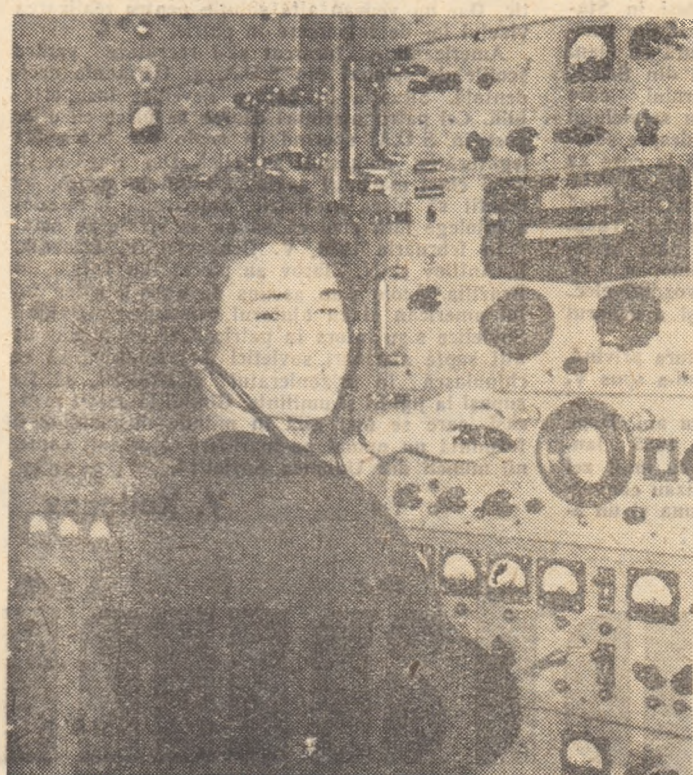
Cu acest prilej s-au mai tradus și publicat amintirile lui Korolenko despre Cernișevski scrise cu multă dragoste și căldură și care relevă trăsături necunoscute ale firii scriitorului.

Printre aceste materiale merită a fi cu deosebire pomenit articolul scris de dr. I. Ducian, un om cu vederi progresiste, care a contribuit foarte mult la popularizarea literaturii ruse în țara noastră. Articolul său intitulat „N. G. Cernișevski” — (cu ocazia celei de a 20-a aniversări a morții lui și a apariției în românește a romanului „Ce-i de făcut?”) și publicat în „Ordinea” în decembrie 1909 (apoi reprodus și în „Revista ideii”) a dat cititorului român o idee limpede despre valoarea operei și a activității sociale politice a lui Cernișevski.

Dar ecoul stîrnit de romanul „Ce-i de făcut?” în România mai poate fi relevant și pe alt plan. Traducătorul cărții, așa cum o arată chiar el în paginile „Revistei ideii”, a primit multe scrisori de la cititori, care își exprimau admirația față de roman, rugau să li se explice unele lucruri neclare sau își exprimau hotărîrea de a trăi după modelul eroilor lui Cernișevski.

Căci e într-adevăr neîndoielnic că alături de alte opere ale literaturii ruse, romanul „Ce-i de făcut?” a jucat un rol important în crearea unei opinii publice atașate idealurilor de progres social și de înnoire a vieții poporului nostru.

Tatiana Nicolescu

Datele transmise de centrele științifice din toate colțurile U.R.S.S. sînt recepționate la Moscova

A. G. I.: primele rezultate

La 1 iulie a.c. se împlinește un an de la începerea Anului Geofizic Internațional, cea mai mare întreprindere de colaborare științifică internațională din istoria omenirii. La lucrările A.G.I. participă 67 de state și mii de stații de observație sînt în permanentă activitate. Spre a urmări numeroasele probleme științifice ale planetei noastre, probleme a căror rezolvare cere un efort coordonat al savanților din întreaga lume. Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii și alte state care participă la A.G.I. publică buletine informative regulate privind cele mai importante aspecte ale muncii A.G.I., iar Comitetul Special A.G.I., cu sediul la Bruxelles, publică de asemenea un buletin în care sînt menționate informații generale în legătură cu lucrările A.G.I. Este încă prematur a se vorbi de rezultatele obținute de A.G.I. Va mai trece încă mult timp pînă ce toate datele de observație obținute în decursul A.G.I. vor fi studiate și vor da tot ce se așteaptă din analiza lor. Deocamdată sînt doar unele informații cu caracter general care au văzut lumina tiparului, iar anele care vor cuprinde lucrările A.G.I. nu au apărut încă nici sub formă parțială.

În cursul lunii martie ne-a vizitat țara pentru unele lucrări gravimetrice dr. Iuri Bulanger, vicepreședinte al Comitetului pentru A.G.I. din Uniunea Sovietică. D-șă ne-a informat că la a 5-a reuniune de la Moscova a Comitetului special A.G.I., care se va ține între 30 iulie și 9 august 1958, se va discuta prin rețele și problema prelungirii lucrărilor A.G.I., cel puțin pentru anume tematici din cadrul A.G.I. Trebuie să menționez că un acord privitor la prelungirea lucrărilor în Antarctica a și fost încheiat. Întrunirea la Moscova a Comitetului special A.G.I. dovedește importanța excepțională pe care o are Uniunea Sovietică în cadrul lucrărilor A.G.I. Astfel în U.R.S.S. lucrează peste 600 stații pentru A.G.I. Cu ocazia întrunirii de la Moscova se vor prezenta rapoarte preliminare asupra programelor naționale și rapoarte ale centrelor mondiale A.G.I. În diferitele grupe de lucru și subcomitete se vor discuta problemele A.G.I. pe diferite specialități. Ca teme generale la toate subgrupele de lucru sînt: analiza programelor realizate în fiecare disciplină, continuarea eventuală a unor observații după A.G.I., probleme relative la centrele mondiale de păstrare a datelor, organizarea cercetărilor și planuri pentru astfel de cercetări bazate pe observațiile din cursul A.G.I., probleme relative la publicarea rezultatelor. În diferitele grupe de lucru din cadrul adunării de la Moscova se vor dezbate apoi probleme științifice pe teme fixate dinainte. Astfel, grupul „Activitate solară” va dezbate, la propunerea comitetului din U.R.S.S., problema specială „Izvoarele radiațiilor ultraviolete și de raze X și cromosferă și coroana solară” prezentîndu-se un număr de lucrări din acest domeniu.

Cu ocazia întrunirii de la Moscova se va ține și un simpozion despre „Rachete și sateliți”. Iată temele principale ale acestui simpozion. La rachete se va da un raport sumar asupra rachetelor geofizice lansate în cursul A.G.I., cu rezultatele preliminare pînă la data ținerii adunării, ca și o listă a lansărilor planificate și a experimentelor ce se vor face în restul A.G.I. În privința sateliților se va discuta despre metodele și tehnicile lansării sateliților și controlul punerii în orbită. Apoi se vor analiza metodele de observare vizuală, radio și fotografică. Un alt capitol al discuțiilor se va referi la calculul orbitelor și efemeridelor sateliților cu problemele astronomice și matematice ce le implică. Se va da un raport asupra modului cum s-au făcut aceste calcule pînă acum. În sfîrșit, în partea treia a simpozionului se vor da indicații asupra experimentelor făcute cu sateliți, rezultate și interpretări ale unor astfel de experimente deja efectuate ca și alte experimente ce se vor planifica pentru viitoarele lansări. Alte subiecte ce se sugerează să se discute în cadrul grupe de lucru „Rachete și sateliți” sînt: forma și procedura schimburilor de date, coordonarea observațiilor pentru anume experimente cu sateliți, continuarea înregistrării orbitelor sateliților după A.G.I., congestia traficului în spațiul cosmic și mijloace pentru recuperarea sau distrugerea viitorilor sateliți după completarea misiunilor lor experimentale, interferențele radio între sateliți și interacțiuni electrice între sateliți și ionosferă.

Dezbaterile cu ocazia acestui simpozion promit a fi din cele mai interesante. Desigur că se vor pregăti expoziții speciale cu machetele sateliților lanșați și cu aparatura de pe sateliți. Încă de pe acum la pavilionul Academiei de Științe a U.R.S.S. de la Expoziția unională agricolă de la Moscova se află o

sală conținînd machetele în mărime naturală, cu toată aparatura, a celor 3 sateliți sovietici. Am vizitat această sală — extrem de aglomerată de vizitatori — cu ocazia conferinței despre meteoriți, de la Moscova, (3-6 iunie 1958) unde am participat ca invitat al Academiei de Științe a U.R.S.S. și am rămas impresionat de mărimea celui de al treilea satelit și de bogata aparatură științifică de pe el. În sala expoziției erau prezentate și noile camere fotografice de mare precizie cu care se urmăresc sateliții actualmente în U.R.S.S., camere fotografice din care una ne va fi trimisă și pentru stația de la București.

Conferința A.G.I. de la Moscova se ține numai cu câteva zile înaintea celei de a 10-a adunări generale a Uniunii Astronomice Internaționale care se ține tot la Moscova între 11 și 20 august și la care vor participa aproape 1000 de astronomi din toată lumea. Actualmente se fac pregătiri intense pentru ambele adunări. Algeea Uniunii Sovietice pentru țierea acestor importante conferințe științifice internaționale arată rolul de frunte al Uniunii Sovietice în domeniul științei.

prof. univ. C. Popovici

Noi academicieni

Adunarea generală a Academiei de Științe a U.R.S.S. a completat recent componența acestui înalt for științific al Uniunii Sovietice. Dintre noii aleși, 26 sînt academicieni, iar 55 — membri corespondenți. În momentul de față Academia de Științe a Uniunii Sovietice numără 167 de academicieni și 361 de membri corespondenți.

Printre noii membri ai Academiei, la secția științelor fizico-matematice au fost aleși V. I. Veksler, L. S. Pontreaghin, I. B. Zeldovici și I. V. Obreimov, la secția științelor chimice — A. A. Grinberg, V. I. Spișin, I. V. Tanahaeve etc. M. P. Alekseev, A. I. Belejki, M. F. Rijski și K. A. Fedin — la secția de literatură și limbă.

Cu același prilej Academia de Științe a U.R.S.S. a cooptat în rândurile ei un mare număr de oameni de știință străini, dintre care amintim pe John Bernal (Anglia), Gustav Hertz (Republica Democrată Germană), Kaia Seidzi (Japonia), Gheorghii Nadjakov (Bulgaria), Karl Sigban (Suedia), Linus Pauling (S.U.A.), Pavle Savici (Iugoslavia), Ahmed Riad Turki (Republica Arabă Unită), Frantisek Sorm (Cehoslovacia), Li Sihan (Republica Populară Chineză), Jan Dembovski (Polonia), Rusznayk István (Republica Populară Ungară), Traian Săvulescu (R.P.R.), Go Mo-jo (Republica Populară Chineză)

Cantitatea de energie pe care o trimite în fiecare zi soarele pe pământ este egală cu energia care s-ar obține dacă s-ar arde dintr-odată toate rezervele mondiale de gaz și țiței, sisturi și turbă. Dacă o singură miliardime din acest puternic flux de căldură și lumină ar fi pusă în slujba omului, nu ar mai fi nevoie de mii de schele petrolifere și mine, termocentrale și baraje.

Cum ar putea fi silit soarele să lucreze?

HELIO - ENERGIA

Macheta „marelui satelit artificial” al Pământului

...Don Quichotte, vestitul cavaler al tristei figuri, avea multă fantezie. După cum se știe, unei încântătoare doamne el i-a promis... raze de soare adunate într-o sticlă. De altfel nu e singurul îndrăgostit care a făgăduit iubitei sale soarele de pe cer. Dar nici unul dintre acești exaltați nu bănuia că în veacul nostru acest lucru va deveni realizabil și încă în înțeles literal al cuvântului.

În fața noastră se află o plăcuță pe care sînt montate cu grijă cinci lame hexagonale. Lumina lor palidă nu are nimic comun cu lumina zilei, iar răceala metalului nici nu amintește de radiația termică. Astfel se prezintă aventurii.

Plăcuța poate fi purtată oricînd în buzunar, fără teamă că va lua foc. Dacă în cameră e prea cald, cu ajutorul ei se poate pune în funcțiune un ventilator. Ventilatorul va fi acționat de razele solare.

Dacă țovim între ele două pietre, ele scapără scînteii. La fel și raza de soare, cînd atinge suprafața pământului, scapără „scînteii” — excită sarcini electrice. Acestea trebuie doar adunate și expediate prin cablu consumatorilor de curent. Misiunea de colector și expeditor revine bateriei solare, creație a oamenilor de știință sovietici care lucrează în domeniul semiconductorilor. Principiul pe care se bazează instalația bateriei solare este simplu. Într-o placă fină de siliciu cristalin se introduc, la temperatură înaltă, atomi de bor. Cîteva plăci dintr-acestea unite formează o baterie, de la a cărei extremități pornesc două fire.

Așezăm bateria pe pervazul ferestrei și o cuplăm cu un aparat de radio minuscul. Aparatul poartă marca — „Solneciniî-2” — o marcă nouă. Din cutia lui, de mărimea unei cutii de chibrituri, se aud semnalele celui de-al treilea satelit al pământului.

Ce se întîmplă însă dacă cerul este înnorat? Nu vă neliniștiți, aparatul funcționează și în aceste condiții. Raze solare invizibile cu ochiul liber răzbat chiar și prin norii cei mai denși. Este adevărat că atunci sunetul aparatului devine mult mai slab. În acest caz poate fi cuplat acumulatorul minuscul, montat în interiorul cutiei. O calitate a bateriei este că ea produce și acumulează concomitent energie electrică. E suficient să o ții la soare o oră-două și acumulatorul își va face provizii de energie pentru cîteva ore de funcționare pe timp nefavorabil.

Se mai poate întîmpla ca timpul să se mențină mohorit pînă seara. În acest caz lampa de birou poate ține loc de baterie. Lumina electrică obișnuită va pune în funcțiune aparatul de radio și totodată încarcă și acumulatorul.

Baterii solare încă nu se găsesc de vînzare în magazine. În acest domeniu al tehnicii s-au făcut abia primii pași, dar sînt pași siguri, care garantează aventurii o largă folosire în economia națională. Inchipuți-vă că ați fi geologi și ați căuta diamante în taiga iakută, sau petrol în tundra polară. Uneori se întîmplă să aveți nevoie să comunicați cu colegii, cu specialiștii, să le cereți un sfat sau ajutor. Ca să intrați cu ei în legătură pe căi obișnuite v-ar trebui săptămîni și chiar luni întregi; iar o stațiune de

emisie nu se poate căra în spate pe o distanță de sute de kilometri. În aceste împrejurări bateria solară vă vine în ajutor.

Actualele baterii solare au un randament relativ mare — ele transformă 11 procente din energia solară în energie electrică. Un metru pătrat de baterie solară dă 120 wați de energie electrică. S-a calculat că randamentul lor ar mai putea fi mărit de două ori. În acest caz, o baterie cu suprafața de trei metri pătrați ar produce o putere de 1 C.P. Aceasta este într-adevăr o energie prea mică pentru a pune în mișcare mașini grele. Acoperișul unui heliobus ar trebui să aibă o suprafață de 150—200 metri pătrați pentru a putea găzdui o baterie cu o putere egală cu a unui motor de autobuz. Motorul solar poate găsi însă aplicare largă în transportul de apă. Puntea unui tanc petrolifer sau a unui șlep pentru marfă are o suprafață pe care se poate realiza un flux puternic de energie electrică.

Calculul clădite pe ...nisip

Despre proiectele ireale, rupte de viață, se obișnuiește să se spună „sînt calcule clădite pe nisip”. Și energetica solară este clădită pe nisip... Pe nisip în sensul propriu al cuvîntului, fără pic de ironie. Căci din nisip se extrage aventurii — varietate a siliciului.

În timp ce pentru obținerea cărbunelui de ars în cazanele termocentralelor se cheltuiesc milioane, aventurii nici măcar nu trebuie căutat: se găsește în orice curte, în orice colț de țară. În fiecare clipă îl călcăm în picioare. Nisipul obișnuit, cuarțul, este un bioxid de siliciu. Și pe cînd cărbunele ocupă o parte neînsemnată în structura globului, siliciul reprezintă a patra parte din scoarța pământului. Dacă omenirea ar consuma toate rezervele de combustibil organic și ar recurge la combustibilul mineral, acesta i-ar ajunge pentru miliarde de ani.

Totuși, producerea bateriilor de siliciu nu este atît de simplă. Separarea cristalelor acestui element se face în cuptoare speciale, la o temperatură de 1450 de grade. Cristalul de aventurii trebuie să fie foarte curat, fără nici un fel de impurități. Este suficient un singur atom de substanță străină la un miliard de atomi de siliciu și capacitatea plăcuței de a transforma lumina în energie scade brusc.

Care este cauza? Să ne inchipuim un miliard de piese de cinci copeici lipite una de alta. Șirul format de aceste monede poate încinge de jur împrejur globul pămîntesc. Curentul trecut prin el îl va străbate de la un capăt la altul. E deajuns însă ca o singură monedă să fie înlocuită printr-o piesă de lemn pentru ca curentul electric să se întreprupă în acel loc. Cam același lucru se întîmplă și cu siliciul, atunci cînd nu este bine curățat. De aceea, oamenii de știință sovietici elaborează metode noi de obținere a cristalelor de siliciu dintr-o masă topită, realizînd astfel o puritate de 99,99999999 procente.

În presa veacului al XXI-lea — anul 2058, de pildă — cititorul va găsi probabil articole cu asemenea titlu:

„Cea mai mare heliocentrală din centrul pustului Kara-kum”.

Este știut că nici un riu nu străbate nisipurile acestui pustiu. Se știe, de asemenea, că turbinele hidrocentralelor sînt acționate de forța apei. Dar centrala electrică ce va fi construită în Kara-kum nu va folosi nici o picătură de apă.

Stațiunea helioelectrică va obține energia din nisipuri, care în deșert sînt chiar mai multe decît trebuie... Trei kilometri pătrați de baterii de siliciu, instalate de-a dreptul pe nisip, în cel mai însorit tînet al Uniunii Sovietice, vor egala în putere Dneprogheșul.

Toate acestea sînt de domeniul viitorului. Dar ce ne oferă prezentul?

Și astăzi aventurii face omului destule servicii. Să ne amintim cît de dezolați am fost atunci cînd primul și apoi cel de-al doilea satelit artificial al Pământului au încetat să mai transmită în eter semnale. Stațiile de emisie de pe sateliți nu au funcționat prea mult timp. Pe cel de al treilea satelit au fost însă instalate baterii solare. Acestea au menirea să asigure aparatului o perioadă mai îndelungată de funcționare.

Va veni timpul cînd va fi lansat și Marele satelit al Pământului. Acesta va fi de o sută de ori mai mare decît sateliții al treilea. Pe bordul lui se va afla un om, care va studia drumul spre alte planete, spre alte lumi. Macheta acestui satelit este expusă în pavilionul sovietic de la Bruxelles.

...Oțel, sticlă, mase plastice și, desigur, siliciu. Ferestrele luminatoarelor sînt galbene. Patru antene: stația de radio va primi energie de la bateria de siliciu. Într-o cabină de nichel se află laboratoarele și camerele de locuit ale cosmonauților. Motoare electrice vor acționa asupra cabinei, creînd gravitatea artificială. Motoarele vor fi alimentate cu curent furnizat de heliocentrală.

Aventurii va face să scadă considerabil greutatea navei interplanetare. În fiecare lună de zbor în cosmos se va aduna de pe cei 15 metri pătrați de lame luminate în permanență de razele soarelui o cantitate de energie egală cu energia ce s-ar obține prin arderea unei tone de combustibil. Iar pentru ca sateliții să poată lua de pe pământ o tonă de combustibil ar trebui ca la lansare să se consume suplimentar cîteva zeci de tone de combustibil. Altfel viteza necesară nu poate fi atinsă.

Bateriile solare vor furniza cosmonauților cantitatea de energie de care au nevoie atîta timp cît se vor afla pe Marele Sputnik.

Ani întregi, poate chiar decenii, el va comunica cu pământul pe calea radioului și a telesemnalelor, consfințind astfel triumful genului uman asupra forțelor naturii.

V. Krupin

ÎN TAIGA SIBERIANĂ

Anul trecut, scenarista franceză Lilo Damert a petrecut câteva luni în Uniunea Sovietică, împreună cu soțul ei, regizorul Henri Alsner, pentru a aduna materialul necesar unei noi coproducții cinematografice franco-sovietice.

Necesitățile scenariului au purtat-o pe îndepărtatele meleaguri siberiene, printre vânătorii din taiga, împreună cu care a culegerat cele mai sălbatice păduri, împărăția zibelinelor și a altor animale cu blană scumpă. Reportajul de față face parte din materialul viitorului scenariu.

A

m plecat din Moscova într-o frumoasă după amiază de august, la ora cinci, și am ajuns la Irkutsk la cinci dimineața — după șapte ore de zbor. Această aritmetică curioasă se explică prin Tu-104, uriașul covor zburător al vremurilor moderne, care se joacă cu timpul și cu spațiul: între Moscova și Siberia orientală diferența de timp e de cinci ore iar noi am întrecut soarele care, la rîndul lui, mergea spre vest.

În zorile încă umede de ploile nocturne, mașina ne duce spre centrul orașului; suburbiile și străzile sale cu case de lemn, de culoarea turteii dulci, cu ramele ferestrelor sculptate migălos și vopsite în alb, cu flori și plante verzi îngrămădite ca într-o seră în dosul geamurilor duble. Mă fac să mă gândesc la „Mihail Strogov”.

Dar firește, Irkutsk-ul de pe vremea lui Jules Verne, centrul unei regiuni mari cît jumătate din Franța, s-a schimbat mult. Totuși nu atât cît s-ar putea crede: orașul a păstrat un ușor aspect arhaic și provincial. Pentru a afla orașele siberiene moderne, trebuie să mergi pe malurile Angarei, Enisei-ului sau Lenei, acolo unde se construiesc uriașe centrale electrice care vor transforma mîine viața siberienilor. Dar eu n-am venit să vizitez marile șantiere. Sint în căutarea unui personaj imaginar și totuși real.

Plozia torențială care s-a pornit mă împiedică să ies; în schimb, micul meu salon de hotel nu se mai gîndește. Reprezentanți ai diverselor secții ale Ministerului Culturii și scriitorii siberieni au venit să-mi dea o mîină de ajutor.

— Ce vă interesează în regiunea noastră?

— Viața vânătorilor — răspund eu.

Ochii interlocutorilor mei se aprind, un suris cu subînțeles le luminează fața. Tot siberianul e vînător, așa că subiectul îi fascinează. Oamenii se pornesc să-mi povestească întâmplări cu urși, întâmplări reale, hazlii sau uimitoare. Dar nu vînătoarea de urși mă interesează pe mine. Lucrez la un scenariu de film și unul dintre personaje trebuie să fie vînător de profesie. Știu că această meserie, necunoscută în Franța, e răspîdită aici.

Confidențele unui vînător

Dar unde să-i găsești pe acești vînători? Iată harta regiunii. În jurul lacului Baikal, pe care siberienii îl numesc *Marea slavă*, puțin șocați că i se spune „lac” acestei imense suprafețe de apă, se întinde taiga, pădurea virgină. Străjuită la sud de munți înalți, din-

colo de care încep deșerturile Mongoliei și Chinei, la est de Oceanul Pacific, la nord de tundră, pădurile taigă ascund în adîncurile lor de nepătruns o bogăție și o neînchipuită varietate de animale, cu blană scumpă. Dar ne aflăm în plină vară, sezonul de vînătoare este închis și nu există drumuri spre aceste locuri sălbatice. Iarna este altceva. Cu schiurile, cu săniuțe trase de cai poți pătrunde în împărăția tăcută a zibelinelor...

A doua zi se prezintă la mine un om tînăr, de vreo 30 de ani. Serghei. Este absolvent al Institutului de vînătoare și vînător profesionist. Îl ascult cu aviditate: este îndrăgostit de meseria lui, o meserie dură, neînchipuit de aspră.

Vînătorul de zibeline petrece șase luni din an — de la începutul lui octombrie pînă la sfîrșitul lui martie — în taiga, într-o singurătate deplină. Locuința sa — o mică colibă de lemn; tovarășii săi — cîinii. Numai pentru sărbătoarea de Anul Nou se întoarce pentru câteva zile în satul sau orașelul unde locuiește familia sa și unde-și petrece și el lunile cînd vînătoarea e oprită. De fapt nici în această perioadă nu părăsește cu totul pădurea. În acest răstimp îl face pregătiri și se îngrijește mai cu seamă de aprovizionarea pentru iarnă. Proviziiile sînt transportate în caiace pe rîurile mici și rezezi și se rezumă, în principal, la făină, sare, zahăr, vodcă, gaz și chibrituri. Vînătorul își face singur piinea, iar în rest îl hrănește meseria sa. Elanul, iepurii, caprele sălbatice formează prînzul său obișnuit. Grijă cîinilor n-o are, căci se îngrijesc ei singuri de hrana lor. De multe ori, în grupuri de patru-cinci, ies învingători în lupta cu elanii sau chiar cu urșii. Și după asemenea masă copioasă, nu se mai arată de obicei cîte o săptămînă.

Fiecare vînător își are teritoriul său în imensa întindere a taigăi, teritoriul pe care se găsesc și cabanele ce-i servesc nu numai de adăpost, ci și de „atelier” pentru prelucrarea pieilor. De două ori în timpul sezonului de vînătoare pieile sînt transportate la o bază specială.

— Și în timpul celor șase luni de singurătate, vînătorii nu se vizitează niciodată între ei? — nu mă pot eu stăpîni să întreb.

Serghei zîmbește: are ochi foarte vii, luminoși, transparenți.

— Uneori, mai ales la început, toamna, cînd nu-i încă zăpadă prea multă și cînd vodca nu s-a terminat. Dar teritoriul fiecărui vînător este foarte întins, așa că în timpul sîntem ocupați. În prima parte a sezonului vînam cu cîinii, însă începînd cu luna ianuarie folosim aproape exclusiv sursele pe care trebuie să le supraveghem tot timpul, ziua și noaptea, la lumina torțelor.

Toate aceste amănunte nu fac decît să-mi sporească dorința de a vizita împărăția vînătorilor, locuri care pentru mine, franțuzoaică de la oraș, au un farmec romantic și misterios. Serghei caută să mă ajute și mă sfătuieste să plec la Kaciuga, orașel la o depărtare de 300 de kilometri de Irkutsk, unde se află un centru

de vînătoare și de unde poate că voi reuși să pătrund în inima taigăi.

„Expediția” a fost pusă la punct. Taisia Ivanovna ne va servi de ghid. Taisia Ivanovna este de fapt directoarea Filarmonicii din Irkutsk, dar cunoaște Siberia tot așa de bine ca și partiturile sale muzicale. E o femeie sănătoasă, voinică, plină de bunătațe și energie.

Drumul pînă la Kaciuga decurge în cele mai bune condiții. Ne-a fost pus la dispoziție un automobil încăpător și elegant, un ZIM negru. Cale de o sută de kilometri am străbătut teritoriul Republicii Autonome Buriat-Mongole.

Kaciuga, centrul acestei regiuni, este o așezare mare, cu case scunde de lemn, construită pe malurile Lenei. Vara, bacurile asigură legătura între cele două maluri, dar în cursul celor opt luni de iarnă, gheața face impracticabil acest sistem de transport. Un șantier naval, agricultura și mai cu seamă vînătoarea sînt indeletnicirile de bază ale locuitorilor buriati și ruși.

Sosirea noastră stîrnește senzație. Puțini vizitatori vin la Kaciuga și e pentru prima dată

cînd un străin pune piciorul pe aceste locuri. Zăpăciții copii, de tineri și chiar de adulți inconjoră lîmuzina noastră.

— Un francez în carne și oase! — strigă cuprins de entuziasm un adolescent oacheș, cu ochii oblici, mongoloizi.

Căci francezii le sînt cunoscuți, firește, dar numai din cărți și ziare. Iar acum, iată unul cu adevărat.

Sîntem cazați într-o cameră luminoasă, rezervată oaspeților. Singurul restaurant al localității este cantina șantierului naval, o sală spațioasă, veselă, cu fețe de mese albe, cu reproduceri de tablouri pe pereți și cu o mare varietate de flori și plante în ghivece, în vase și în lădițe colorate. În cinstea noastră se organizează o masă. După nenumărate toasturi pentru pace, pentru Franța, pentru prietenia între popoarele noastre, ajung și la scopul vizitei mele. Și explic încă o dată: aș vrea să merg în taigă, pe teritoriile de vînătoare.

— Cu neputință în această perioadă a anului!

Răspunsul este categoric, refuzul pare definitiv. Și totuși insist. Nu e vorba de o fan-

tezie, de un simplu capriciu de turistă — explic eu. Pentru mine e o chestiune de onestitate profesională să văd locurile despre care voi scrie.

Această dorință de a studia la fața locului condițiile unei meserii atît de aspre sfîrșește prin a impune interlocutorilor mei. A doua zi are loc o consfătuire după care ni se comunică că vom avea la dispoziție o mașină și doi vînători experimentați. Pregătirile durează două zile în care timp vizităm o fermă de vulpi argintii ce se află în apropiere și, mai ales, scrutăm cu îngrijorare cerul: o furtună pare că se pregătește.

Drumul prin taiga

La 27 august, ora 6 dimineața, totul este gata. Afară-i frig și în mașină ni s-a pregătit fiecăruia cîte o șubă siberiană, bundițe și cizme de cauciuc înalte. Ale mele sînt atît de mari că intru cu ghețe și șoșoni cu tot. Parc-aș fi motanul încălțat. Ni s-a pregătit, de asemenea, pline, cîrnați afumați, brînză, vodcă și zahăr. Și, evident, puști, că doar da-

torită vinătoarei ni s-au eliberat, în mod cu totul excepțional, permise.

O viteză de 25 kilometri pe oră ne îndreptăm spre nord, pe un drum alunecos. Ploile și furtunile l-au desfundat. La stînga noastră se cascadează o ripă. Așezată lângă Keșă, care e vîntător dar și un șofer excepțional, ținîndu-mă cu toate puterile de o bară montată anume în acest scop, fluier ușor „Valsul patinatorilor”. Tovarășii mei de drum se pornesc pe ris. Siberienii sînt oameni cu vorba domoală și de o seriozitate imperturbabilă, dar au un dezvoltat simț al umorului.

Drumul se îngustează din ce în ce, apoi dispare cu totul. Mergem acum în plină pădure. Și ce pădure! Trunchiurile uriașe ale brazilor, stejarilor, zadelor sînt înfipite temeinic în pămînt, îmbulzite de jur împrejur de copaci tineri. În mușchiul înalt, gros, spongios, puzderie de ciuperce își caută locușor spre lumină. Afine, nișori de munte de o mărime necunoscută la noi, fragi, zmeură, coacăze sălbatice mor și cad la pămînt; acestea pădure fermecată își oferă bogățiile ei. Un popor întreg de pășari viețuiește pe crengile copacilor iar în desișurile încurcate se ascund zibelina și linxul, hermina și vulpea albastră, jderul, viezurele și ursul brun...

Mașina înaintează încet și se oprește deseori, drumul fiind blocat din toate părțile. Insoțitorii noștri coboară, croiesc drum cu topoarele și o pornim din nou.

Cabana solitarilor

Pe la amiază ajungem în sfîrșit într-o regiune mlăștinoasă în apropierea unui lac. Pe o insulă mare, în centrul acestui teren mlăștinos, se înalță cabana vîntătorilor. De aici nu se poate merge mai departe decît pe jos. Încărcați cu bagaje, înaintăm cu băgare de seamă prin mlăștini, orientîndu-ne după tăbliile care indică din loc în loc drumul.

Și iată insula, și iată, după o jumătate de oră de drum, cabana, pitită între mesteceni și o vegetație sălbatică, de o frumusețe misterioasă. În fața ei se întinde lacul; un stol de canari sălbatice săgetează cerul în preajma noastră. Trei împușcături seci și trei canari cad, loviți cu precizie în ochi. Este felul obișnuit de a împușca al vîntătorilor siberieni: blana animalului ucis nu trebuie găurită, altfel își pierde din valoare.

Cabana, cioplită sumar dintr-un trunchi de mestecan e de doi metri pe doi. Două bănci late formează singurul ei mobilier. Una servește de pat iar cealaltă este masa pe care se prelucrează pieile. Între ele — un cuptoraș de pămînt, iar în tavan — o gaură pentru burlan. Asta-i tot. Pentru șase luni...

Un foc vesel prinde să trosnească curînd în cuptor, împrăștiind o căldură binefăcătoare. Seara cade repede. Cei doi vîntători care au venit cu noi au plecat cu o barcă veche pe celălalt mal, departe. Ne-au promis că o să ne aducă o capră sălbatică, a cărei carne pare-se, e foarte gustoasă.

O tăcere impresionantă ne înconjoară, întreruptă din cînd în cînd de un țipăt straniu și sfîșietor: este chemarea de dragoste a caprelor sălbatice...

Viscol în luna august

E întuneric beznă cînd vîntătorii noștri se întorc bombănînd:

— Caprele n-au venit la înțînire.

Ne mulțumim cu cei trei canari, care nu sînt deloc răi la gust, și constatăm că am uitat să luăm cu noi ceai. Dar siberienii s-au obișnuit de mult înlocuindu-l cu ceaiul cu frunze de afine, care se găsec chiar și iarna sub stratul gros de zăpadă. Un păhăreț de vodcă la fiecare (e cumplit de frig) — și ne pregătim de culcare. Numai că nu e de loc ușor să găzduiești cinci per-

soane, între care doi siberieni cît toate zilele. În fine se decide ca eu și Taisia să folosim cele două bănci, iar bărbății să se culce pe jos.

În zori mă trezesc cu o violentă durere de cap: pe lângă burlanul cuptorului, exact deasupra capului meu, cade cu sîrg o zăpadă abundentă. Din cauza frigului și a pîrtiașelor de apă cu care zăpada topită a împînzit cabana s-au trezit și ceilalți. Afară, în lumina cenușie și incertă a zilei care se naște, un peisaj încărînt de zăpadă se oferă ochilor noștri stupefiați. Este 28 august.

Vîntătorii noștri reușesc să aprindă focul și ceaiul din foi de afine ne mai încălzește puțin. Trebuie să plecăm însă îndată, pentru a ajunge la mașină înainte ca drumul prin mlăștina să se acopere de zăpadă.

Mlăștina a devenit acum o întindere albă de pe care au dispărut toate punctele de reper. Pericolul e cu atît mai mare cu cît apa n-a apucat nici să înghețe. Cu pas sigur, cu un instinct fără greș, Albert depistează cărarea. Îl urmăm orbiți de zăpadă.

Iată și pădurea și mașina noastră îngropate într-unorman alb! Vom mai putea pleca oare? Cu chiu, cu vai ne urîm, dar la fiecare douăzeci de metri trebuie să ne oprim. Copacii tineri, încovoiați de zăpadă ne blochează drumul, iar parbrizul devine opac. Keșă rămîne la volan, noi ceilalți o pornim pe jos.

Treptat, zăpada se transformă într-o ploaie fină, pămîntul este cumplit de alunecos, roțile mașinii se înfundă, se învîrt în gol și se blochează. Și atunci urmează cea mai extraordinară operație de deblocare pe care am văzut-o vreodată și care durează șapte ore. Singurul instrument de care dispunem este toporul (de altfel pe acest pămînt alunecos și desfundat cricul n-ar servi la nimic). Vîntătorii doboară un copac tînr de patru ori cinci metri înălțime, îl curăță, îl înfig lângă butucul roții și pornesc să împingă. Încet-încet, roata se desprinde din mizgă și se ridică. Atunci bărbății îi clădesc la repezeală un suport de vreascuri și frunze, pentru ca să o izoleze de pămînt. Și așa pentru toate cele patru roți. Și astfel de cite zece, douăzeci de ori la rînd. Keșă apucă volanul, pornește motorul, ambreiază, mașina înaintează cițiva metri, alunecă într-o parte, se înfundă și totul reîncepe. Taisia îi ajută pe bărbăți, ea minuieste toporul ca un vechi tăietor de lemne; Osea, talmaciul, cu toate că-i moscovit, lucrează cu ei de parcă toată viața n-ar fi făcut decît asta. Numai eu sînt aici de prisos. Tot ce pot face e să tac și să nu dau sfaturi stupide. Mi-e frig, mi-e foame, sînt înțepenit, dar mai cu seamă mi-e teribil de rușine: eu, cu încăpăținarea mea, mi-am adus prietenii în această situație penibilă și chiar periculoasă.

Nu știu cum să mă mai scuz. Dar ei mă privesc uimiți și cu un zîmbet bun:

— De ce? Nu-i nimic! Asta face parte din viața noastră de toate zilele.

Fetele lor sînt livide de frig și oboesală, nimeni n-a pus în gură nimic de la cinci dimineața, și cu toate acestea nimeni nu și-a ieșit din fire. Nicî un cuvînt aspru, nici o injurătură. Trebuie să ieșim din încurcătură? Atunci să pornim la treabă! Și asta-i tot ce spun.

Iar din încurcătură am ieșit. Din toate. Și cînd primejdia a fost departe, cînd am ajuns la drum drept veselia ne-a cuprins iarăși. Am mîncat, am înghițit ultimele picături de vodcă, mi s-au făcut chiar complimente:

— Veți deveni o adevărată siberiană.

Mi-am părăsit cu părere de rău prietenii siberieni. Am trecut 15 zile în mijlocul lor, l-am văzut pe marinarii și pescarii Baikalului înfruntînd furtuna, am văzut băieții și fetele care construiesc marile baraje. Și alături de ei am înțeles încă o dată, lîmpede, profund, de ce acest popor a cîștigat războiul.

Sînt oameni adevărați.

Lilo Damert

HOREZM

cetatea regăsită

Cu 21 de ani în urmă, în primăvara anului 1937, o expediție arheologică sovietică condusă de prof. S. Tolstov a pornit către deșertul Kara Kumî în căutarea vestigiilor uncea dintre cele mai vechi și infloritoare civilizații ale Asiei Centrale, peste care se așternuse de mult vălul uitării și mânia înșelătoare a nisipului fierbinte. Condițiile grele ale deșertului nu au putut stăvili energia și entuziasmul arheologilor. Astăzi, uriașul bagaj de informații culese de-a lungul timpului permite pentru întia oară reconstituirea aproape integrală a uimitoarei istorii a civilizației și culturii Horezmului.

O serie de vechi lucrări biografice și cartografice, care indicau existența a numeroase ruine necercetate în deșerturile regiunii Horezm, au călăuzit primii pași ai expediției. Numit adesea și „Egiptul Asiei Centrale”, din pricina dependenței sale absolute față de Amu-Daria, Horezmul este de fapt o oază în delta marelui fluviu, pe malul sudic al mării Aral și la periferia întinsului deșert al nisipurilor negre Kara-Kumî. Folosind ca unic mijloc de transport caravanele de cămile, arheologii au străbătut în anii premergători războiului sute de kilometri de deșert, identificînd și dezgropînd neamărate monumente milenare. Agresiunea hitleristă a întrerupt temporar cercetările, care au fost reluate imediat după sfîrșitul războiului cu mijloace mult mai perfecționate. Astfel, autoturismele speciale construite au luat locul cămilor, iar recunoașterile aeriene au permis observarea și delimitarea rapidă a întregului teren de cercetări.

Cele mai vechi așezări omenesti corespund perioadei neolitice, cînd Amu-Daria a transformat Horezmul într-o regiune de mari lacuri, legate între ele de neamărate ape curgătoare. Această vastă regiune, al cărei nume legendar de „Mare fără maluri” s-a păstrat pînă astăzi, avea o populație densă, împărțită în comune primitive.

După cum arată prof. Tolstov, către secolul al VII-lea o schimbare radicală a intervenit în istoria Horezmului: comunele primitive s-au transformat într-un mare și puternic stat centralizat, care exploatează în mod rațional bogăția fluviului Amu-Daria. În această perioadă s-au construit seci de canale largi de 40 metri și lungi de peste 100 km., care asigurau irigarea pămînturilor arse de soare și a căror urmă se păstrează pînă astăzi. Pentru efectuarea și întreținerea unor lucrări atît de vaste, a fost nevoie de o armată întreagă de sclavi, recrutați cu prilejul războaielor de cucerire purtate de suveranii Horezmului în tinu-

rile învecinate. Și astfel, timp de mai bine de 12 veacuri (din secolul al VII-lea i.e.n. și pînă în secolul al V-lea al erei noastre), Horezmul a fost o mare putere sclavagistă, a cărei influență s-a întins pînă departe dincolo de granițele reale ale țării și a cărei civilizație a jucat un

rol de prima mîna în toată Asia Centrală. Epoca cuceririi arabe corespunde dezvoltării rapide a științei pe tot teritoriul Horezmului, știință originală și multilaterală. În secolul al XII-lea, Horezmul devine centrul imperiului „Marilor Horezmsahi”, important stat feudal al cărui teritoriu se întindea de la marea Aral la malurile Indusului și din Irak pînă în Fergana. În această perioadă de înflorire medievală, capitala imperiului — Urgenci — devine unul din cele mai mari orașe ale Orientului musulman. Pustiitoarele invazii ale lui Gingis-Han și Tamerlan au pus capăt atît imperiului, cît și civilizației sale.

Vedere aeriană a cetății Koi-Krylgan-kala

care se strîngeau nobilii statului sclavagist pentru a sărbători o nouă victorie pe cîmpul de bătălie. În mijlocul cetății se află o construcție impunătoare, de formă circulară, mai înaltă decît toate celelalte, care servea inițial de templu funerar. Pe tot întinsul cetății, cercetătorii sovietici au descoperit mii de piese de ceramică, care stau mărturie a artei populare din Horezm.

Civilizația anticului Horezm poartă amprenta legăturilor strînse cu popoarele înconjurătoare. Rînd pe rînd perșii, grecii, hindușii și turkmenii și-au exercitat influența asupra Horezmului și urmele acestor influențe nu sînt nicăieri mai bine conservate decît în monumentele de la Toprak-kala. Asemănător Pompeiului și Herculaneumului, Toprak-kala este un „oraș mort”, a cărei existență infloritoare a fost oprită și distrusă peste noapte de o invazie străină. Vestigiile trecutului sînt admirabil păstrate în ruinele palatului regal din acest oraș, ale cărui multiple săli monumentale — adevărate podobe ale artei Horezmului — au fost reconstituite în mare măsură.

Tot aici, în ruinele de la Toprak-kala, s-au găsit numeroase monede și documente scrise ale anticului Horezm. Aceste texte — vestigiile ale arhivelor regale — sînt de fapt înscrisuri contabile pe lemn și pe piele, care vor permite reconstituirea vechii limbi locale.

Totă istoria Horezmului este frămîntată de un șir lung de suferințe și asupriiri. Orașe moarte, sate distruse, canale secate — nimic din ce au creat oamenii cu atîta trudă de-a lungul timpului nu a scăpat efectelor pustiitoare ale războaielor antice, feudale și moderne. Dar, în cursul celor 21 de ani de cercetări, arheologii au avut prilejul să asiste nu numai la redescoperirea unei civilizații milenare ci și la nașterea unei vieți noi pe aceste meleaguri istorice. De jur împrejurul șantierelor de săpături, locuitorii Uzbekistanului și Turkmeniei — liberi și stăpîni pentru întia oară pe pămîntul lor — au pornit să cucerească din nou deșertul, transformîndu-l pentru totdeauna într-un tînut de viață și de pace.

Cetatea în formă circulară

Orașul mort Toprak-kala

C. Vlad

24 iunie 1977. Grupuri dense de moscoviți se îmbulzesc pe marșurile aeroportului Tușino. Ora de obicei fixată pentru orele 21, din cauza de la 6 seara patrulajului aeroportului, era înlocuită de o multitudine compactă de oameni. Vocea unui cronist dintr-o cabină megafonă: „Astăzi va părăsi Pământul prima navă cosmică cu un om la bord. Ea va călători în planeta Marte, unde de aproape jumătate de secol s-a fotografiat și în urmăni. Se va reintoarce pe Pământ. Nava cosmică care va coborî în țara noastră de conștientizarea că Pământul este doar unul din numeroasele motoare de reacție auxiliare reactorii atomici vor începe să funcționeze dincolo de atmosferă”.

Multimea asculta atentă; strecurându-se printre cei mari, câțiva copii încercau să ajungă în primele rânduri; servicii de ordine abia reușeau să țină mulțimea în frâu. Un bărbat în uniformă, congestionat, gesticula în fața unui telefon; un ștrengar de 12 ani, cu pantaloni scurți, cu un rucsac în spinare, o busolă și un termos, vroia să exploreze și el Cosmosul! L-am prevenit în colțul în care s-a ascuns gazele fierbinți au sălățat. Acuma o ține într-o mână și într-o clădire alăturată. Un bărbat se odihnește întins cu ochii pe jumătate închși. Navea întredeschide ușa; Andrei Ilin, pilotul, tresare: „Gata? Încă nu, te chem să urcăm să te mai așezăm puțin”.

Imposibil! Doctorul a hotărât să rămână aici, unde-i oarecum liniște, dar parcă-i mai rău. Ce se aude? Ați făcut plinul?

— Acușica, acușica. Tocmai inspectăm pentru ultima oară racheta.

Omul reînchide ușa. Ilin își privește ceasul: încă o oră și jumătate de așteptare!

Inchise ochii și încercă să se gindească la altceva. Iulia are să vină la timp de la Vladivostok? Adineauri și-au luat abia rămas bun la telefonul-televizor! Andrei surse: „Draga mea soție-pilot...” Se simțea mândru de ea, căci Iulia era una din puținele femei-pilot de încercare pe avioane cu reacție. Fusese cea dintâi care zburase pe aparatele concepute de el, afară de unul, cel de aici, nava cosmică.

Gândurile îi reveniră la zborul apropiat; s-a gândit oare la toate? Să se ducă să arunce el însuși o ultimă privire? Își consultă din nou ceasul: „La naiba cu doctorii! Trebuie să ies de aici!”.

Racheta nu răspunde...

La orele 8 și 50 fix, Ilin se instalează în fața comenzilor. Ușa grea se invită în tăcere și se închide cu un zgomot abia perceptibil; dincolo de hublouri, Andrei zărește miile de fețe îndreptate către orizontul în care va dispărea. La orele 9 rampa este pusă în stare de funcționare. În norul de fum și de praf, racheta albă alunecă pe șinele turnului de lansare apoi, cu o viteză vertiginosă se aflundă în imensitatea cerului limpede. Cîteva clipe spectatorii mai apucă să distingă o flăcără roșie, apoi racheta nu se mai vede.

În turnul de control, membrii Comisiei interplanetare s-au adunat în jurul postului emițător.

„Cum te simți? Cum funcționează mașina?” Președintele vorbește în fața unui microfon și, în tăcerea din jur, vocea-i răsună puternic. Glasul lui Ilin, în schimb, estompat de distanță abia se aude: „Pînă acum totul e normal; am pus în mișcare motorul atomic. Viteza sporște, dar eu sînt bine. Resimt foarte distinct forța „G” a cărei existență am prevăzut-o”.

— Unde ești acum — întreabă neliniștit președintele.

— Tocmai am înregistrat primele mii de km. În clipa de față viteza a atins 26.000 de kilometri pe oră; reactorii funcționează ireprosabil.

Ascultînd acest scurt schimb de cuvinte, membrii Comisiei își recapătără tot mai mult

O anticipație îndrăzneată

CĂLĂTOR ÎN COSMOS

de ALEXEI SAVCENKO

seninătatea, unii dintre ei schițară chiar un suris...

Deodată în receptor se auzi un zgomot ciudat: era glasul lui Ilin, grozav de schimbat.

„Ilin, Ilin! Ce se întimplă? Mă auzi? Ce se întimplă?” Trecură cîteva clipe interminabile, abia după care glasul lui Ilin se auzi din nou, voalat de depărtarea uriașă.

„Nu-mi pot da seama ce s-a întimplat... forța „G” a crescut brusc... accelerația a depășit normalul... nu mai sînt stăpin pe aparat...”

În camera mică, savanții nu mai auzeau nici vocea președintelui care-și lansa cu încăpălinare în spațiu chemarea disperată: „Ilin m-auzi? Ilin ce se întimplă?”

Receptorul continua să tacă.

N-am izbutit să mă îndrept spre Marte...

25 iulie 1977 — Orele 1. Am început să-mi scriu jurnalul. Nu pot să-mi dau seama ce s-a întimplat dar trăiesc, pot să fac observații, să le notez.

Am părăsit pământul ieri noaptea la orele 9. În 9 minute racheta trebuia să atingă viteza necesară spre a-și continua cursa datorită inerției. Dar, la numai 6 minute de la plecare, viteza a crescut brusc. Accelerația a fost așa de puternică, încît mi-am pierdut cunoștința. O forță uriașă părea că-mi strivește pieptul, timpurile-mi băteau năvalnic. Apoi lucrurile au început să meargă ceva mai bine, accelerația s-a stabilizat la 40 m pe secundă.

Reactorii de trei ore funcționează fără întrerupere, dar instrumentele de bord nu indică decît un foarte mic consum de carburant. Acum racheta se îndreaptă spre Venus. Am trecut de Marte fără să fi putut îndrepta aparatul în direcția planetei. Nu pot să-mi dau seama din ce cauză manetele de direcție nu mai sînt decît niște bare inerte. Viteza atinge 450 km/sec. E de necrezut!

Am notat o cifră pe care nici eu nu pot s-o cred. Mă află la o distanță de 2 milioane km de Pământ! În așa puțin timp... și totuși cifrele nu mint.

Orele 3. Ce se întimplă oare cu racheta? După 6 ore de zbor, reactorii n-au consumat decît o cantitate infimă de carburant! Toate prevederile noastre au fost răsturnate.

Flăcările care țîșnesc din reactori sînt mai strălucitoare ca soarele.

26 iulie 1977. Ieri la orele 23,45 am tăiat orbita planetei Marte. Racheta continua să se îndrepte spre Venus după ce a parcurs 200 milioane km. Reactorii funcționează dar accelerația a rămas aceeași, 40 m/sec. Nu cred că aș fi putut rezista dacă nu m-aș fi pregătit îndelung pentru această călătorie. Capul mi-e greu, picioarele îmi atîrnă ca de plumb, abia dacă pot să-mi mișc mâinile pentru a scrie. Situația e critică: cabina împere o cușcă. Sînt sănătos, dar nu mai am nici o nădejde. Am pierdut definitiv controlul aparatului; proviziile, aerul și apa vor dura 18 luni; am deci timp să scriu un an și jumătate.

Cine va mai apuca însă să-mi citească jurnalul? — mă întreb. Marinarul care aruncă sticla în mare sau exploratorul care ascunde manuscrisul în nisip au mai multe șanse ca mine, ca mesajul lor să cadă într-o zi în mâinile unei ființe umane.

Orele 20. — Azi dimineață aparatele au înregistrat 220 milioane de km parcursi.

Am auzit Pământul pentru ultima oară. E mult de cînd am renunțat să răspund; emițătorul meu nu-i destul de puternic. Și totuși ce senzație să auzi: „Ilin unde ești?”. Am rămas singur, părăsit în imensitatea spațiilor interplanetare.

30 iulie 1977. — Viteza 20.000 km/sec. Mă află la 8 milioane km de Pământ, la limitele sistemului solar. Ce puține planete se află în sistemul nostru solar! L-am traversat dintr-un colț în celălalt fără să mi se apropie măcar de vrîna, chiar de departe. Probabil că de unele din ele am trecut la o distanță de 150 sau 200 milioane de km. Mi-au părut pur și simplu mai scînteietoare ca de pe Pământ, și asta-i tot! Acum, viteza astronavei e așa de mare, încît nu pot s-o compar decît cu aceea a particulelor alfa în fiziunea radiului. Ce se va mai întimpla?

16 august 1977. — Viteza a ajuns la 80.000 km/sec. De neînchipuit!

24 septembrie 1977. — S-au împlinit două luni de cînd am părăsit Pământul. Am calculat că distanța care mă desparte de Soare este de 3.800 ori mai mare decît distanța Pământ-Soare. Navighez în spațiu și dispun numai de cei cîteva metri pătrați ai cabinei. Prin hublouri zăresc stelele mult mai mari și strălucitoare decît pe Pământ; constelațiile sînt însă aceleași: Orion, Ursa Mare, același „M” al Casiopei.

Îmi spun că distanțele între lumi trebuie să fie fabuloase

dacă după o astfel de cursă în spațiu constelațiile mi se prezintă sub aceeași înălțare, ne-schimbată.

De fapt diferențe sînt, dar nu le poți distinge cu ochiul liber. Un telescop ar stabili cu siguranță că stelele cele mai apropiate s-au „mișcat”. Alfa Centaur cu o jumătate de grad, Sirius cu aproape un sferl. O jumătate de grad, diametrul vizibil al Lunii, este o distanță apreciabilă. Deocamdată nu pot vedea Scarele; e înapoia mea și gazele care țîșnesc din reactor îl ascund privirii.

Mă gindesc la tine Iulia...

2 octombrie 1977. — Aniversarea ta Iulia! Ceă de a 26-a aniversare. În cuînd eu voi împlini 40 de ani. Cu toate că ne aflăm la 650 miliarde km unul de celălalt, mă simt totuși aproape de tine. Îți aduci aminte de ziua cînd directorul Institutului ne-a prezentat unul altuia la el în birou?

Mi-ai părut cam nervoasă. Acum știu de ce. Pe atunci nu știam însă, și cum ai ieșit l-am întreb pe director:

„De ce-ai încredințat zăpăcitea ăsteia încercarea aparatului meu? Veți ca totul să dea greș?”

Dar tu ai fost uimitoare în timpul probei și admirația a înlocuit repede prima impresie. Apoi, au mai intervenit și alte sentimente. Îți mai aduci aminte de clipa cînd țiam marturisit dragostea mea? Unii au nevoie pentru asemenea marturisiri de luna pe cer sau măcar de un parc romantic. Eu însă țiam declarat totul în plină zi, pe o plajă însorită. Ne aflam în concediu și tu trebuia să te întorci chiar în aceeași seară...

De ce-ți scriu toate astea? Dacă mor, n-ai să-mi poți citi niciodată jurnalul, iar dacă, prin imposibil, m-aș întoarce viu pe Pământ n-aș mai avea nevoie de el ca să-ți marturisec gîndurile, simțămîntele. Toate astea le scriu pentru mine, numai și numai pentru mine.

18 octombrie 1977. Ciudat: după ultimele calcule reactorii atomici ar fi trebuit să începeze să funcționeze. Totuși viteza crește mereu, apropiindu-se de cea a luminii. Ce se va întimpla după ce o voi atinge?

19 octombrie 1977. Orele 2. Racheta e pe cale de a-și înceta cursa. Mi-am dat seama de asta înainte ca aparatele de bord să mi-o confirme. Accelerația a dispărut. Respir, mă mișc mai ușor. Greutatea a dispărut și ea și cea mai mică mișcare mă proiectează în spațiul cabinei, ca și cum aș pluti. Totuși s-a petrecut așa de neașteptat, încît în primele momente mi-am pierdut cunoștința. Mai am încă o seamă de senzații neplăcute, dar încetul cu încetul încep să mă obișnuiesc cu această absență a greutății.

S-ar spune că racheta a rămas suspendată în acest univers de stele. În cabina e o tăcere absolută, lumina e slabă, gazele încălzite încălzesc încălzirea rachetei nu se mai vede.

Orele 6. — De cîteva ore se pare că în jur totul s-a schimbat. E întuneric, iar stelele se zăresc parcă printr-un fel de ceață.

Cu 225.000 km pe secundă

23 octombrie 1977. — Un corp nu se poate deplasa mai repede ca lumina. Energia nu poate fi transmisă cu viteze superioare luminii. Aceasta e una din tezele fundamentale ale teoriei relativității. Ei bine, de vreo oră încoace mi se pare că ori îmi pierd mîinile ori voi infirma celebra teorie a lui Einstein. Măsurînd unghiul sub care se zărește acum Sirius, văd că racheta se deplasează cu o viteză de 40 de milioane de km/sec. Gîndindu-mă mai bine îmi dau seama, însă, că asta nu-l contrazice pe Einstein, ci dimpotrivă. Einstein a stabilit că, la viteze de un astfel de ordin, relativitatea națională de spațiu și timp este foarte importantă. Calculele pe

care pot să le fac, legile clasice ale fizicii terestre de care iră folosesc, și-au pierdut valabilitatea în noile condiții. Într-adevăr, viteza rachetei trebuie să fie foarte apropiată de aceea a luminii (225.000 km/sec.).

În cabina rachetei timpul se scurge mult mai încet ca pe Pământ, ceasurile sînt mai lungi. Însuși procesul vieții din corpul meu se efectuează mai lent.

Totuși în ce zi mă află? Poate că din punct de vedere terestru am părăsit planeta de foarte multe luni, poate chiar de ani? Trebuie să mă grăbesc să repun aparatul în stare de funcționare, să-i redevin stăpin. Dar ce temperatură, radioactivitate o fi în afara cabinei?

24 octombrie 1977. — Ce complicate devin aici lucrurile care pe Pământ par cît se poate de simple! Ce poate fi mai ușor decît să răcești un obiect cald? E de ajuns să-l afunzi în apă sau să-l expui în aer liber. Aici însă, lucrul este imposibil; n-am putut nici măcar să mă apropiu de reactori, sînt prea fierbinți. Va trebui să aștept zile întregi pînă cînd se vor răci. Abia după aceea voi putea încerca să-i repun în stare de funcționare. În tot acest timp racheta va continua, datorită inerției, cursa ei nebună cu 225.000 km/sec...

Încep să acționez...

30 octombrie 1977. — M-am hotărît să pătrund în compartimentul în care sînt instalați reactorii. Bineînțeles, înainte de asta am îmbrăcat un combinazon metalizat spre a mă feri de radiații. După o oră de muncă am descoperit avaria: sistemul de evacuare a barelor de uraniu ale pilei atomice nu mai funcționa. Am început reparația nu fără a mă întreba, în același timp, la ce-mi va folosi.

Încerc să gîndesc cu singure rece la situația în care mă află. Mă îndepărtez de Pământ cu o viteză apropiată de aceea a luminii. În primul rînd trebuie să-mi încetinesc cursa, repunînd în funcțiune reactorii opuși. Și apoi? Cu viteza normală a rachetei — presupunînd că-aș putea s-o stăpînesc — mi-ar trebui ani întregi spre a reveni pe Pământ. Dar pentru o asemenea călătorie nu mi-ar ajunge nici viața, nici hrana. Totuși, cine știe, poate voi reuși să refac procesul care m-a adus pînă aici, de la plecarea mea de pe Pământ, să pornesc cu ajutorul reactorilor care au comunicat rachetei viteza de 8 km/sec., și să mă folosesc de această misterioasă forță „G” care încetul cu încetul m-a antrenat în vid cu viteza luminii. Apoi ar trebui să repun reactorii în stare de funcțiune, spre a frîna și a atinge Pământul cu o viteză moderată. Vor fi toate posibile toate acestea? Oricum, n-am de ales. Sînt hotărît s-o fac.

2 noiembrie 1977. Totul e pus la punct. Mi-au trebuit două zile ca să repar pila atomică, împing manetele. Victoriei Reactorilor funcționează. Am devenit din nou stăpin pe aparat. Desigur, îmi vor trebui săptămîni întregi spre a putea învinge inerția care mă antrenează în spațiu.

7 decembrie 1977 — Viteza rachetei a scăzut mult sub aceea a luminii.

4 iunie 1978. — Mă reintorc spre casă, dacă pot să mă exprim așa. Am izbutit să încetinesc zborul rachetei, s-o îndrept din nou către sistemul solar.

Nu mai am peliculă fotografică; lucrul nu-i prea grav însă. Am reușit să fotografiez tot ceea ce prezenta interes, Acum e important să duc tot materialul adunat înapoi pe Pământ.

Starea sănătății mă cam îngrijorează: pielea mi s-a acoperit cu pete roșii, pieptul mi-e strivit parcă de o greutate uriașă, iar temperatura a scăzut sub normal. Încerc să dorm cît mai mult dar nu reușesc, cu toate că folosesc somnifere. Ni-

(Continuare în pag. 11-a)

Interviu CU

reflector

Corul popular din Omsk se află în turneu în Republica Federală Germană Colectivul artistic siberian a dat o serie de concerte la Hanovra, Stuttgart, Münster, Karlsruhe, Düsseldorf, München, Nürnberg, Berlinul occidental etc. Până acum spectacolele au fost vizionate de peste 130.000 de oameni.

Cântărețul american Leonard Warren, solist al teatrului „Metropolitan Opera”, a dat o serie de concerte în Uniunea Sovietică. Pe lângă recitaluri, Warren a cântat, împreună cu artiștii sovietici, și într-o serie de opere.

Pe ecranele sovietice a apărut recent un nou film documentar, intitulat „Primăvara mării prieteni”. Filmul este închinat vizitei în Uniunea Sovietică a lui Gamal Abdel Naser, președintele Republicii Arabe Unite.

Din inițiativa Ministerului Culturii al U.R.S.S. și a Uniunii Scriitorilor Sovietici, în luna septembrie va avea loc Conferința unională a oamenilor de teatru, dramaturgilor și criticilor teatrali. Conferința va dezbate o serie de probleme ale artei teatrale contemporane și sarcinile viitoarei dezvoltări a dramaturgiei și teatrului sovietic.

În curînd pe ecranele Capitalei:

Călătorie peste trei mări

o coproducție sovieto-indiană

cu OLEG STRIJENOV și NARGIS

Balada Voinicului

o producție a studiului „MOSFILM”

cu BORIS ANDREEV Filme în culori pentru CINEMASCOP și ecran normal

TATIANA SAMOILOVA

Despre „Zboară cocorii” și Festivalul de la Cannes

Puține actrițe și-au început cariera cu atîta succes ca Tatiana Samoilova. Rolul Veroniki din filmul „Zboară cocorii” i-a fost încredințat cînd mai urma încă cursurile studioului de actorie de pe lângă teatrul „Vahtangov” din Moscova. Talentul cuceritor, neobișnuit cu care Tanea a interpretat acest rol a grăbit angajarea ei la teatrul „Malakovski” unde joacă de mulți ani tatăl ei, Evgheni Samoilov, artist al poporului din R.S.F.S.R., și unde este cunoscută și iubită de toți actorii încă din copilărie.

Pe scena acestui teatru Tatiana Samoilova a cules aplauze în piesa „Cale lungă”, de Alexei Arbuzov. În acest spectacol a interpretat rolul tinerei Lilea Bregman, a fată cu ochi enigmatice, triști...

Analizînd spectacolul „Cale lungă” în consiliul artistic al teatrului, maștri de frunte ai scenei au avut numai cuvinte de laudă pentru jocul tinerei actrițe. Foarte curînd după aceea i s-a încredințat rolul Ofeliei.

Apoi a urmat Cannes. Îndată după vizionarea filmului „Zboară cocorii” presa franceză a declarat-o unanim pe Tatiana Samoilova „steaua principală a Festivalului”.

Iată ce a povestit tinăra actriță, recent, cu prilejul acestui interviu, despre Festivalul de la Cannes:

— La Paris, delegația noastră a ajuns noaptea, iar dimineața ne-am și îndreptat spre Cannes. Am ajuns acolo tot seara

tîrziu, dar în ciuda orei înaintate la gară ne așteptau conducătorii Festivalului, reprezentanții ai presei și viitorii spectatori sosiți din toate colțurile lumii.

În ziua deschiderii Festivalului delegația noastră a primit o invitație din partea văduvei cunoscutului pictor francez Fernand Léger, care are o vilă în pitoreasca localitate Vallauris. Chiar din primele clipe ale sosirii noastre acolo, ne-am simțit ca acasă. M-am împrietenit îndată cu temeia aceasta blajină, ospitalieră, delicată, care din fericire pentru noi știu rusește. N-am să uit niciodată grija și atențiile cu care ne-a înconjurat, căldura maternă a mîinilor ei.

Seara a avut loc deschiderea celui de al XI-lea Festival internațional al filmului. Orașul era împodobit cu drapelele țărilor participante. În fața Palatului cinematografului se adunase o mulțime imensă: erau cei care nu reușiseră să obțină bilete la deschiderea Festivalului. Ca „gazdă” a Festivalului a fost unanim aleasă Danielle Darieux, minunata actriță franceză, cunoscută publicului sovietic din filmul „Roșu și negru”.

Pentru a ajunge în sala în care avea loc Festivalul, delegațiile trebuiau să-și croiască drum pe scara de marmoră unde fiecare pas, fiecare mișcare erau hotărîte de fapt nu de noi, ci de ziariști. Mărturisesc sincer că am ajuns în sală amețită de tăcînitul apa-

ratelor și de fulgerele blițurilor. După două ascensțiuni de acestea pe scara de marmoră, am căutat un drum mai ascuns spre sala de vizionare.

Înainte de deschiderea Festivalului, publicului i-au fost prezentate așa numitele „stele”. Apoi pe scenă și-a făcut apariția delegația suedeză: filmul suedez „În pragul vieții” a fost vizionat cel dintîi.

A doua zi, la propunerea publicului și a juriului a fost prezentat filmul nostru, „Zboară cocorii”. Filmul a început să ruleze, pe ecran se succedau unul după altul cadrele care-mi erau atât de familiare, dar în sală domnea o liniște de mormînt. „Doamne, — îmi ziceam, — ce înseamnă asta, nu-i cumva un eșec?” Pe ecran s-au ivit apoi tancurile și eu fugind pe străzi... Și deodată a izbucnit un ropot de aplauze, apoi s-a făcut iar liniște. Cînd pe ecran Boris a murit, iar în virtutea amezător al morții mesecenii se roteau halucinant, aplauzele au izbucnit din nou, și așa mereu, la fiecare nou moment important, transformîndu-se uneori în ovații puternice, asurzitoare. Cedînd încordării, am început să plîng. Dar îndată mi s-a făcut grozav de rușine de slăbiciunea mea și m-am uitat împrejur să văd dacă nu m-a zărit cineva. Lîngă mine, Danielle Darieux plîngea însă și ea.

Cînd filmul s-a terminat, publicul s-a îngîmădit în jurul nostru. Din nefericire nu știu franuzește dar, judecînd după fețele emoționate și după tonul frazelor care ne erau adresate, mi-am dat seama că ni se spuneau numai lucruri plăcute. Iar Danielle Darieux, cu ochii înroșiți de plîns, strîngîndu-ne mîna, repeta mereu două cuvinte: „Ce frumos, ce frumos!”

A doua zi, ziarele au vorbit numai despre filmul nostru. Delegația noastră era cea mai populară. Am acordat nenumărate interviuri. Iar în cele două zile care au urmat după vizionarea filmului, pe adresa noastră au sosit mai bine de 150 de scrisori în care spectatorii ne rugau să-l mai prezentăm o dată. Prietenii se bucurau de succesul nostru și ne felici-

Tatiana Samoilova și Sophia Loren

rampa și
ecranul

Vor să corespundeze

„Acum primesc scrisori din toate colțurile României“

Dragi tovarăși,
Vă mulțumesc pentru sprijinul acordat în stabilirea de legături cu prietenii români pentru schimb de mărci poștale. Acum primesc atât de multe scrisori pline de căldură, impresionante chiar din România încât abia reușesc să le răspund. Imi scriu cetățeni din București, Timișoara, Turnu Măgurele, Sinaia, Călărași, Brăila etc. — oameni de diferite profesii, vârste și, dacă mă pot exprima astfel, de diferite calificări filatelice: de la maeștri până la începători care trimit prima scrisoare serioasă și colecționează prima marcă sovietică... „Mă tem“ că în curând voi deveni cel mai bogat colecționar din U.R.S.S. de mărci românești. Unii tovarăși care nu cunosc limba rusă dar care doresc mult să aibă legături cu un filatelist sovietic, imi scriu în limbile germană, engleză și franceză și, firește, în limba română. Deoarece cunosc puțin aceste limbi reușesc să înțeleg scrisorile lor care imi produc mare bucurie. În fiecare scrisoare, în felul cum

este ea alcătuită, se simte multă căldură, sinceritate și dragoste frățească. Am în jurul meu tot felul de dicționare. Mărturisesc că a purta corespundență cu prietenii români este mai interesant chiar decât filatelia însăși. Acum va trebui să studiez esperanto, deoarece unii din corespondenți mi-a trimis o scrisoare în această limbă internațională. Limba română nu poate fi studiată într-o săptămână sau două. Cu esperanto însă e altceva.
Primesc tot felul de mărci poștale și trimit și eu la fel. Cățiva tovarăși mi-au scris că au nevoie de unele cărți în limba rusă. Ce pot să fac? Va trebui să le trimit cărțile, deoarece nu e greu să le găsească în orașul Gorki.
După cum vedeți, dvs. sunteți „vinovați“.
Vă mulțumesc din toată inima pentru promptitudinea cu care ați răspuns rugămintii mele. Vă urez succes în muncă și fericire.

M. Kapitannikov

Orașul Gorki, 62
Str. Karbișev, 9

- Ludmila Iașun — Dnepropetrovsk, pr. Kalinin 60, kv. 5 cu un pionier.
- A. I. Krivososov — Lipešk, ul. Vavilova nr. 62 — cu un instrumentist de muzică ușoară.
- Tamara Zakomoldina — Sverdlovsk, ul. Soiuznaia nr. 41 — cu un elev de școală tehnică.
- A. Korșunov — Krasnoiarșkiî kraj — Dudinka, ul. Sovetskaia nr. 4, kv. 4 — cu un filatelist.
- Ludmila Kononova — Kirov, ul. Okteabrskaja nr. 77 — cu un student de la agronomie.
- Galina Șapoșnikova — Celeabinsk — ul. Pionerskaia nr. 17, kv. 1, cu un pionier.
- Tamara Mojașeva — Ivanovskaia obl. — Viciugski rajon — S. Gavrilkovo — cu un absolvent de institut.
- Ludmila Smirnova — Saratov — ul. Lenin, nr. 75, ap. 19 — cu un student.
- Leonid Alexandrovici Donkov — Rostov na Done — pr. Semasko nr. 33, kv. 26 — cu un filumenist.
- Valentina Grigorievna Scerbina — Ucraina-Stalino, Larinka — ul. Klubnaia nr. 2 „A“, kv. 15 — cu un corector.
- Bani Pranas — R.S.S. Lituaniană — g. Tăuvenai, ul. Liduvenu nr. 2 — cu un filatelist.

O delegație A.R.L.U.S. la Moscova

La invitația Uniunii asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu străinătatea, în ziua de 23 iunie a plecat la Moscova o delegație de activiști A.R.L.U.S. care va lua cunoștință de activitatea unor instituții culturale de masă din U.R.S.S.

Delegația este alcătuită din Ion Moraru, secretar adjunct al

Consiliului General A.R.L.U.S. Atanase Pirvu, directorul Casei prieteniei romino-sovietice din București, Ștefan Pataki, secretarul Ștefanului regional A.R.L.U.S. al R.A.M., Atanase Popescu, secretarul Consiliului regional A.R.L.U.S. Craiova și Johannes Alois, directorul Casei prieteniei romino-sovietice din Timișoara.

Incheind la

ADAS

ASIGURĂRI DE VIATĂ realizate:

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- și
- participați la tragerile lunare de amortizare

Moscova, Strada Gorki

Scrisoare din Moscova

Au trecut două săptămâni de când s-a deschis Expoziția industrială a U.R.S.S. dar numărul vizitatorilor crește necontenit.

Intrind în incinta expoziției am hotărât să mă supun unei mici experiențe — și anume să mă las dus de curent. Cinci minute mai târziu, mă aflam în pavilionul industriei chimice. Lucrul acesta nu trebuia să mire pe nimeni: hotărârea de a dezvolta la maximum industria chimică și, în deosebi, producția de fibre sintetice și de materii plastice, a fost primită cu cel mai viu interes de către moscoviți.

În fața casei „chimice“ pot fi văzuți sute de oameni și trebuie să aștept mult ca să poți atinge, cu propriile tale mâini, pereții acestei case, mobilele ei, fețele de masă, vesela — toate fabricate din materiale sintetice.

„E măreț! — Uimitor! — Formidabil! — Minunat! — Practic!“ — sînt numai cîteva din epitetele care pot fi auzite în fața acestui stand. Firește că nu numai stofele, țesăturile, blănurile artificiale și casa din material plastic atrag pe vizitatori. O atracție a expoziției este desigur și Sputnikul.

Palatul sporturilor din Moscova are o capacitate de 15.000 de locuri. Pe pista de gheață artificială de aici s-au produs timp de aproape 30 de zile artiștii trupel vieneze „Eisrevue“. Dar cei 500.000 de oameni care au asistat la spectacolele date de această trupă sînt departe de a fi întreaga populație a Moscovei. Iată de ce a fost

atît de greu să obții un bilet pentru ultima reprezentare.

Dealtmîteri, nici pentru spectacolele artiștilor americani — care au adus la Moscova o solie a artei plină de originalitate — nu a fost mai ușor să găsești bilete.

Vocea excelentului bariton Leonard Waren, de la Metropolitan Opera din New York răsuna încă în sala „Ceikovski“ cînd moscoviții au și început să-l aplaude pe strălucitul muzician Van Cliburn.

La rîndul lui, tînărul muzician din Texas a cedat locul celebrei orchestre din Philadelphia dirijată de Eugen Ormandy.

Și iată că a izbucnit o nouă febră muzicală. Strălucitul dirijor Leopold Stokovski e la Moscova! Am auzit o femeie, profesoară la o școală de muzică, încercînd să convingă pe cei din jurul ei care, ca și dînsa, făceau coadă la bilete: „Veți înțelege, cred, și dvs., că nu-mi voi ierta niciodată dacă nu-l voi asculta și vedea pe Stokovski“.

Și cîți pasionați se adună în aceste zile în fața Teatrului Mare pe a cărui scenă se produce balletul de la Grand Opéra din Paris? Dar, în ciuda respectabilelor dimensiuni ale lui „Bolșoi Teatr“, el nu poate primi pe toți cei care ar dori să-i vadă pe dansatorii parizieni. Așa încît mulți dintre ei se consolează să-i vadă pe ecranele televizuniilor.

Zinovi Iuriev

Marxism-leninism creator

(Urmare din pag. 1-a)

totalitatea acestor mijloace se concentrează în mina unui singur stăpîn — colhozul, s-a simțit nevoia ca formele multiple de colectare folosite pînă acum să fie înlocuite printr-o formă unică.

Prin înăbușirea economică și politică a colhozurilor, sporirea considerabilă a producției agricole, s-a ivit posibilitatea de a se renunța la predarea cotelor obligatorii și de a se trece la generalizarea achizițiilor, ca singură formă de contractare. Și în viitor, criteriul fixării volumului achizițiilor va rămîne numărul hectarelor însămînțate, însă hotărîrea plenarei din iulie stabilește ca acest criteriu să fie folosit în mod diferențiat în legătură cu specializarea producției agricole.

Existența unor forme multiple de colectare — cote obligatorii achiziții, plata în natură către S.M.T.-uri, contractări, a avut ca rezultat existența mai multor prețuri pentru produsele agricole. La diferențele de prețuri ce rezultau din diferitele forme de colectare se adăugau primele progresive ce se plăteau pentru depășirea planurilor de producție la culturile tehnice contractate. Reducerea acestor multiple forme de colectare la una singură — achizițiile — are drept urmare introducerea unor prețuri unice pentru produsele agricole și renunțarea la

sistemul primelor progresive pentru produsele contractate. Noile prețuri unice vor fi diferențiate după zonele de cultur. Ele vor trebui să fie și stabile și adaptabile. Vor rămîne stabile în cazul obținerii unor recolte normale. Vor fi adaptate la împrejurări în cazul obținerii unor recolte excepționale sau a unor recolte slabe. Ele vor ține astfel seama de cheltuielile de muncă socială efectiv prestate și vor mări cointeresarea colhozurilor și colhoznicilor în lărgirea producției sociale.

În total, veniturile colhozurilor vor rămîne la înaltul nivel pe care l-au atins în ultimii ani — se știe că în perioada 1953—1957, aceste venituri au crescut

cu peste 50 miliarde ruble — dar, între colhozuri, aceste venituri vor fi mai just împărțite. Vor avea de cîștigat mult colhozurile care își predau pînă acum produsele, îndeosebi pe calea cotelor obligatorii și a plății în natură pentru muncile făcute de S.M.T.-uri.

Unificarea formelor de colectare și a prețurilor plătite pentru produsele agricole va duce în același timp la simplificarea aparatului de colectare și a cheltuielilor necesare pentru întreținerea lui.

Hotărîrile plenarei C. C. al P.C.U.S. din iulie 1958, înfăptuind o politică bine chibzuită a colectărilor și prețurilor agricole, vor contribui la grăbirea trecerii spre comunism a Uniunii Sovietice.

Poșta redacției

VICTOR GH. BARBULESCU — Baia de Aramă.
Pentru a vă procura dicționarele care vă interesează adresați-vă întreprinderii „Cartimex“ — București — str. Aristide Briand, 14—18.

LUCIAN MATEESCU — Lipănești — Ploești. — V-am trimis desenele prin poștă.
CIOSU CONST. — Moinești — Bacău — Republicabil.

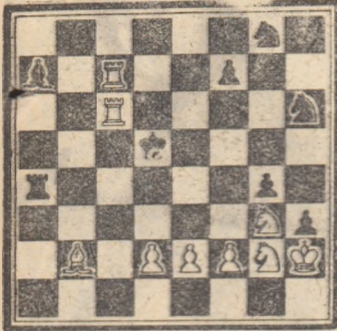
GIORGA I. OVIDIU — Vidra — București — Deficiența este, probabil, a poștei.

ING. IOAN BOLCAS — București, TOCEA GEORGICA — Caracal, POPA VASILE — Breaza. — Dat fiind spațiul restrîns rezervat jocurilor distractive, nu putem reține spre publicare caricaturile pe care ni le-ați trimis.

ŞAH □ ŞAH □ ŞAH

Problema nr. 12

I. Draiska (Riga)

Mat în 4 mutări

(Alb: Rh2, Tc6, Tc7, Nb2, Cg2, Cg3, Pp.d2, e2, f2. Negru: Rd4, Tc4, Na7, Cg8, Ch6, Pp.f7, g4, h3)

Soluția problemei nr. 10

(I. Vladimirov)

Această problemă (Alb: Rh8, Dc2, Na3, Cf1. Negru: Rd4, Pp.c4, f3; mat în 3 mutări) are următoarea soluție: 1. Cf1-g3! (Cu amenințarea 2. Dd2+ Re5 3. Dd6 mat) Negrul are două apărări: 1...Re5 2. De4+ Rf6 3. Df5 mat. Sau 1...Re3 2. Nd6! și acum 2...Rd4 3. Dd2 mat, sau 2...f2 3. Dc3 mat.

O partidă de șah transmisă la radio

Sintem obișnuiți cu transmiterea la radio a meciurilor de fotbal; de baschet sau de box. Expresii ca „a tras la păianjen”, „peste bară”, „din colțul careului de 16 metri” etc., au devenit familiare chiar și celor care nu frecventează stadioanele. Ce-ai zice însă dacă în cursul unei emisiuni obișnuite, între două transmisii de muzică, crainicul ar anunța: „Vă transmitem acum mubaarea a 14-a a albului, Cf3-g5, din partida Ciociltea-Troianescu, care se joacă în acest moment în sala X”?

Peste zece minute o altă mutare, de astă dată a negrului, apoi încă una, până la terminarea partidei. Ar părea desigur destul de curios, mai ales la prima încercare. Și totuși, o astfel de partidă s-a jucat de curind între marii maeștri sovietici Keres și Ragozin în timpul unei vizite făcute în Suedia și a fost transmisă de postul de radio Stockholm. Numeroșii amatori de șah suedezi care au urmărit desfășurarea jocului au fost încântați de această inovație radiofonică datorită căreia au putut urmări o partidă frumoasă și, stînd comod în fotoliu acasă și savurînd, eventual, o cafea...

Apărarea Grunfeld

Alb: P. Keres

Negru: V. Ragozin

1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Cc3 d5 4. Nf4 Ng7 5. e3 0-0 6. Tc1 c6 7. Cf3 Da5 (Aci se poate juca și 7...Ng4 8. h3 N:f3 9. D:f3 Da5, ca într-o partidă Najdorf-Flohr, Budapesta 1950) 8. Cd2 Ng4 9. Db3 Db6 10. Da3 (Și mai bine era 10.c:d5! D:b3 11. C:b3 c:d5 12. h3 cu un final favorabil) 10...Cb7 11. h3 Nf5 12. g4 Ne6 13. c5 (Era de considerat și 13. b3) 13...Dd8 14. b4 b5? (Trebuia jucat 14...e6) 15. Cb3 Ce4 16. Ca5 Dc8 17. C:c6! (Prin acest sacrificiu albul obține un foarte puternic) 17...D:c6 18. N:b5 Dc8 19. Na6 Dd8 20. e5 f5! (Singura contrașansă a negrului este un contraatac) 21. f3 Nf7 22. Nc7 De8 23. f:e4 e5 24. Cd6 (Și mai bine era 24. 0-0!) 24...De7 25. C:f7 Dh4+ (în criza de timp, negrul nu găsește continuarea cea mai bună. Trebuia jucat 25...D:f7 26. 0-0 ed

cu joc complicat, deși totuși favorabil albului) 26. Re2 e:d4 27. Nb7 d3+ 28. D:d3 f:e4 29. D:d5 Cf6 30. D:e5 și negrul a cedat.

Indiana veche

În această deschidere atât de des jucată practica a arătat că atacul Sämisch: 1. d4 C62 c4 g6 3. Cc3 Ng7 4. e4 0-0 5 f3 constituie una din continuările cele mai favorabile albului. În ultimul timp s-a încercat pentru negru sistemul de apărare 5... c6 6. Ng5 a6 7. Dd2 b5 a cărui idee este de a întreprinde o acțiune rapidă pe flancul d-amei, fără a angaja lupta în centru. Într-o partidă Juhovički-Taimanov (Leningrad, semifinala campionatului U.R.S.S.) albul a dezlănțuit însă un atac foarte puternic jucînd imediat 8. h4! Partida a continuat astfel: 8... b: c4 9. Nh6 d5 10. h5 Ne6 11. e5 Ce8 12. N: g7 C: g7 13. h: g6 h: g6 14. Dh6 și atacul albului s-a dovedit foarte periculos.

lujă ar fi poate scindarea tematicii în „zoologie” și „paleontologie”?

Prefilatelia

Regulamentul expoziției filatelice „București 1958” prevede și o secție specială de prefilatelia. Unii cititori se vor întreba, poate, ce se înțelege prin prefilatelia. Alții, perfect edificați, vor fi, poate, de părere că în cadrul unei expoziții filatelice ar trebui expuse numai mărci, nu și alte obiecte.

Dilemă

Filatelii specializați în tematica „faună” au fost puși în dilemă prin apariția unei „probleme” noi. Republica Populară Chineză a emis recent o serie de trei valori, înfățișînd animale, însă nu vîndu-toare din zilele noastre, ci aparținînd preistoriei și anume: un orab socotit ca una dintre

primele vîetăți marine, un dinosaur și o specie de cerb preistoric.

În partea de jos, desenul mărcilor prezintă scheletul fosilizat al animalului, iar în partea de sus, reconstituirea lui.

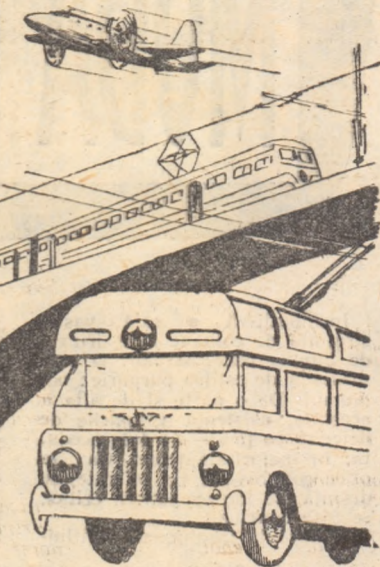
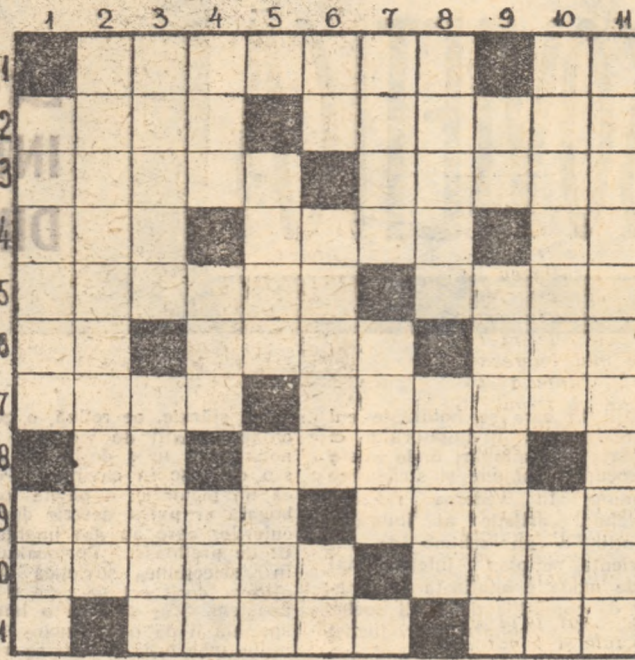
Caracterul instructiv al emisiunii este evident, iar din punct de vedere filatelic subiectele abordate sînt cu totul noi și atractive. Dar din punct de vedere tematic? Se încadrează sau nu în „faună”? Răspunsul poate da loc la discuții pro și contra. So-

Prin prefilatelia se înțelege ramura filateliei care se ocupă cu colecționarea și studiul scrisorilor transportate prin poștă, înainte de introducerea mărcilor propriu zise. Ea cuprinde: scrisorile circulare în vechime, înainte de introducerea oricăror ștampile; scrisorile purtînd ștampile datînd înainte de introducerea mărcilor; plicuri avînd mărci imprimate sau încrustate direct pe plic, datînd înaintea introducerii mărcilor adezive, ce se lipeșc pe scrisori. O categorie aparte o formează scrisorile purtînd ștampile ale stațiilor de carentină unde se dezinfectau scrisorile sosite din țările bîntuite de epidemie.

În sectorul plicurilor încrustate, un loc de frunte îl ocupă gama variată de plicuri emise de poșta rusă în secolul trecut, înainte și chiar după introducerea în Rusia a mărcilor adezive.

Valoarea pieselor prefilatelic este în funcție de valoarea lor documentară și de raritatea ștampilelor pe care le poartă, putînd atinge deseori valori de schimb foarte ridicate.

LOCOMOȚIE

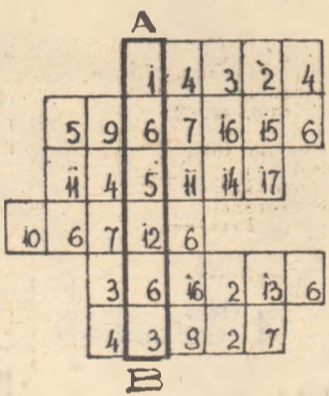

ORIZONTAL: 1) Vehiculul cel de toate zilele al bucureștenului — Intre cal și călăreț 2) Tot pe drum, pe drum, pe drum... — Impresionează auzul 3) Ortopedul... căruțelor — O voce care urcă! 4) Poartă fjes — Manevră de vehicul — Traversază nordul Italiei 5) Înșoară roata tancului — Un cerb care aleargă prin pădurile nordice ale Europei 6) Exclamație — Vas maritim — Un copil se dă în leagăn 7) Abanos — Se aflau în plină ofensivă 8) Cuvînt din glosarul geografic — A opri un jucător să înainteze (la rugbi) 9) Produce mașini de tot felul — Reptile 10) Performanță — Scurfund 11) Gospodari ai ora-

șului — Cînd tractorul a ieșit la plimbare.

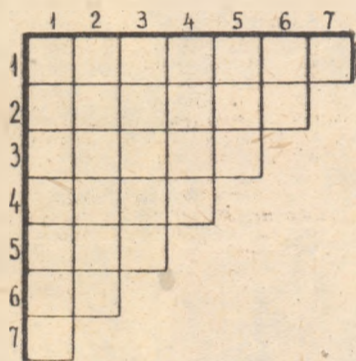
VERTICAL: 1) Itinerariu — Mă sui în mașină 2) Tramvaie cu pneuri — Opresc să înainteze — Face helicopterul să urce 4) Impreună cu Liza face o... cercetare! — Afluent al Dunării — La batistă sau în marină 5) Rotiță care se învîrte în jurul unui ax — Proptele 6) Vsevolod — Fluier ciobănesc — Deciltru 7) Se pierde pe șosea — Merge împreună cu motocicletă 8) Cercuri — Ei de colo! 9) Literă slavonă — Monocul acoperișului 10) O mașină oprită în mijlocul drumului — Pentru 11) Știința care se ocupă cu navigația aeriană.

ARITMOGRIFUL LACURILOR

Înlocuind cifrele cu litere, veți găsi pe orizontal și verticala A-B numele a 7 lacuri din U.R.S.S.

TRIUNGHI

Orizontal: 1) A fost fondată de Iuri Dolgoruki 2) Armate 3) Dispoziții 4) Arena celor curajoși 5) Semnul care multiplică 6) Șase 7) Unica Vertical: La fel.

CĂLĂTOR ÎN COSMOS

(urmare din pag. 8-a)

mic n-ar fi mai groaznic decât să mor acum la întoarcere!

Vreau să-mi revăd țara, străzile Moscovei, pomii înfloriți, semenii, oamenii!

31 iulie 1978. — Întru în sistemul solar! Soarele apare ca un disc, desigur încă mic, dar orbitor. Racheta a și început să se încălzească.

2 septembrie 1978. — Victorie! Am început să zăresc Pămîntul!

3 septembrie 1978. — Pămîntul e înconjurat de nori. Viteza a coborît la 6,4 km/sec. Curînd voi ateriza...

Imbulzindu-se să iasă de pe peroane, mulțimea se împrăștie în piața gării.

— Vă rog, unde-i Institutul astronomic?

— Nimic mai simplu: luați metrul pînă la stația Tiolkovski.

— Unde vine asta?

— Sînteți pentru prima oară la Moscova?

— Nu, am mai fost pe aici odinioară... Ați putea să-mi

suneți în ce an sîntem?

— În ce an? Vreți să știți în ce an sîntem?

— Da...

— 1989.

— Mulțumesc, așa bănuiam și eu.

Băiatul se uită mirat la omul ciudat, investmintat în combinazon albastru, apoi ridică din umeri, își privi ceasul și porni grăbit în josul străzii.

Ilin era pe Pămînt de numai cîteva ceasuri, Racheta aterizase pe suprafața liniștită a unui lac, nu departe de Moscova. Cu motoarele stopate se oprise nemiscată, înconjurată de o tăcere adîncă. Atunci Ilin deschisese ușa cabinei. Puțin lipsise să nu leșine la contactul cu boarea și prospețimea aerului de dimineață. Deasupra apei plutea o ceață ușoară. Pe malul investmintat în arbori, păsările ciripeau.

Nimeni prin împrejurimi. Ilin se aruncă în apă și înotă spre mal. După o oră se afla în trenul de Moscova.

Trecuseră doisprezece ani de cînd părăsise Pămîntul. Încotro se îndrepta acum? Acasă la

Iulia? Se scurseseră 12 ani... Nu, întii la Institut. Desigur îl socotese mort. Fără îndoială că alții izbutiseră în acest răstimp să înconjoare planeta Marte, să aterizeze pe ea, ba poate chiar și pe Venus.

Desigur, apariția lui va stîrni senzație. Se așeză cîteva clipe pe o bancă și încercă să-și adune gîndurile. Ajuns în fața clădirii masive a Institutului, simți că-i bate inima: statuia aceea de bronz, acolo, în mijlocul grădinii... Nu, nu putea fi nici o îndoială! Chiar el era, în costum cosmic, așa cum arăta în ziua plecării. Stăpîndu-și emoția se apropie și descifră inscripția de pe pedestal:

„Andrei Ilin — pionier al Cosmosului — 1938 — 1977”.

Singele îi năvăli în față și nu abia se putu stăpîni să nu cadă. Va să zică compatrioții nu l-au uitat. Împinse ușa și urcă la primul etaj. De-a lungul culoarului ușile purtau tăblițe: „Profesorul de astronomiație”, „Laboratorul de fizică”, „Tehnică reactorilor atomici”. Pe una din uși citi „Amfiteatru”. Va să zică în

Institutul în care odinioară lucrau numai cercetătorii, erau acum și studenți. De dincolo de ușă răzbate vocea profesorului.

„Ziua de azi, tovarăși, este prima voastră zi în Institut. Ați hotărît să vă consacrați astronauticii, acestei minunate și nobile ramuri a activității umane. Îngăduiți-mi ca acum, la începutul cursului nostru, să evoc amintirea pionierilor acestei științe noi și, în primul rînd, a celuiia căruia Institutul nostru îi poartă numele; îmi cer iertare că trebuie să reamintesc numele eroului în fața văduvelsale, Iulia Ilin”.

Andrei întredeschise încetisor ușa și înaintă cîteva pași. Studenții continuau să-și privească profesorul. Pe estradă, o femeie cu părul cărunt îl privea cu ochii mariți. Sprijindu-se ou mîinile de fotoliu se ridică încetisor și scoase un țipăt slișietor: „Andrei!”.

Alexei Savcenko

MODA SOVIETICĂ

LA CONGRESUL INTERNAȚIONAL DIN BUCUREȘTI

Inchipuți-vă o sală vastă, strălucită de coloane albe, irizată de lumina reflectoarelor. O cale mediană de catifea purpurie: podiumul. De o parte și de alta a acestuia, asistența, grupurile de delegați pe țări — de data aceasta, în majoritate femei. Ca la orice congres, se țin referate, se discută, se fac propuneri, critici, se trag concluzii.

A devenit tradițională întâlni-

peții în care se hotărăște cul fi revin lauri Invingătorului, ci în fața unei adunări unde există preocupări comune și străduințe comune în vederea ridicării nivelului artistic al îmbrăcăminții. E un schimb de experiență pe plan internațional unde moda e analizată în funcție de condițiile de viață socialiste, de dezvoltare a producției

Imi stăruie, pe retină, o gamă cromatică atât de vie, atât de nouă încât mi-e destul de greu s-o definesc în cuvinte. Poate că un pictor cu o paletă foarte bogată ar putea descrie dozașul culorilor care au dat nuanțe atât de prețioase. Portocaliul — în selecțiunea sovietică — e altceva decât cel pe care îl cunoaștem. S-ar zice că o lumină specială îi dă o strălucire cum n-am mai întâlnit. Pentru roșul care apare destul de des în colecție, pentru albastru — de la cel de zi la cel nocturn — pentru galben și verde — același lucru. Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit este armonia tonurilor de verde ca sticla cu portocaliu și bej, de pildă; de galben-auriu cu bleu; de cărămiziu cu albastru — infinitele semi-tonuri estompate, opoziția de culori contrastante care alcătuiesc o gamă de o infinită varietate. Proaspătă, optimistă, tinerească — moda sovietică a anului acesta mizează, în primul rînd, pe culoare.

Moda sovietică a acestui an este modernă pentru că este bine gândită din punct de vedere funcțional; altminteri spus e ușor de purtat în toate împrejurările. Ideea după care s-au călăuzit creatorii sovietici de modele este aceea a liniei, a stilului. Și în acest domeniu, interpretările sînt nenumărate. Să spunem, mai înții, că n-au fost omise din preocupările modelistilor nici fetele de 16 ani, nici femeile tinere, nici cele mature. Că ei s-au gândit la felurile împrejurări în care femeia trebuie să se îmbrace, să se îmbrace bine și să nu-și piardă feminitatea. Fusteie învoalte se potrivesc adolescentelor; femeile tinere își pot îngădui varietate pe linia „sac” și chiar „trapez” — dar adaptate trupului lor; cele mature pot aspira la anumite somptuozități vestimentare — cum ar fi eșarfele de hermină și de nurci, gulerele de vulpe albastră, mătășurile mai grele și lameurile pentru rochiile de seară.

Fără să implice nici o rigiditate, linia modei sovietice se adaptează necesităților vieții de toate zilele: oricor de muncă, de sport, de distracții. Și ca să nu omitem anumite detalii tehnice, să spunem: fusteie s-au scurțat, decolteurile sînt de o extremă simplitate (cele mai multe rotunde în jurul gâtului), talia marchează o tendință de a se lungi, mergînd uneori pînă deasupra soldurilor, culele duble sînt în mare favoare.

Costumele „trei piese” sînt în număr impresionant. Am remarcat de asemena pardesiurile scurte, oprindu-se deasupra genunchilor, în tonuri contrastante cu ale rochiiei. La costumele de vară, căptușeala pardesiurilor este din același material cu al rochiiei. În domeniul îmbrăcăminții din jersey tricoot, realizările sînt remarcabile, îndeosebi în țesături și colorit.

Moda sovietică 1958-59 acordă o deosebită importanță și accesoriilor: de la pălării la pantofi, mănuși, poșete. Cele mai multe mănuși, din țesături de fibre sintetice. Pantofii au tocurile foarte înalte și subțiri cînd însoțesc rochiile de după-amiază și de seară. Pălăriile, din felurite materiale, au borurile lăstate mult pe frunte și cațotele înalte.

Cînd Reghina Kolesnikova, Marina Diolova și Tamara Orshinskaya au pășit pe podium în rochiile lor de seară, ropotele de

Rochie albă de olandă pentru o fată de 16 ani. Garnitura din ajur pe fustă și pe corsaj. Două fundușe în talie. Pălărioară și mănuși din poplină roz cu buline albe.

aplauze s-au putut potoli numai cu greu. O somptuoasă rochie albă de brocat, cu decolteu bățut în mărgăritare, o spirituală rochie de culoarea tomatei, din tulle, o feciorenică toaletă de dans din creanza roz, cu buline negre, și mai apoi o somptuoasă ținută din lame gri cu aur, au dovedit că și în sectorul mo-

Costum pentru birou. Fusta în cule duble, bej, bluza din mătase ivoară. O vestă pînă la genunchi, de culoare cărămizie. În dreapta, rochie gris închis de stofă, talia se închide cu doi nasturi. Garnitură din pichet alb la decolteu și mineci. Fusta în cule duble.

del, Uniunea Sovietică se poate lua la întrecere cu țările cu vechi tradiție de eleganță. Din acest Congres internațional, Uniunea Sovietică iese pe drept cuvînt triumfătoare. Din creațiile prezentate de celelalte țări remarcăm îndeosebi pe cele din

Rochie dreaptă din jersey tricootat negru. Guler foarte înalt, răsfrînt. Jachetă dreaptă din jersey gris, pufos.

R. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. D. Germană și R. P. Ungară.

Nu pot încheia aceste prea sumare impresii, înainte de a sublinia o dată mai mult meritele conducătoarei delegației, directoarea adjunctă a centralei industriei de textile și tricotate din Moscova, Ana Grigorevna Kașințeva; directorului Casei Unionale de modele, Nikolai Nikolaevici Nikorov; directorului Casei de Modele din Kiev, Alexei Filipovici Horosko; desenatorului principal al Casei de Mode din Moscova, Ludmila Konstantinova Efremova, al căror bun gust și price-

Rochie scurtă de seară, din tulle de culoarea tomatei. Corsajul drapat, fusta încrețită, purtata pe mai multe jupoane tot din tulle. Un coc într-o parte, în talie. Eșarfă pe umeri.

rea creatorilor de modele din țările de democrație populară. Această confruntare periodică între ceea ce are fiecare mai valoros în domeniul îmbrăcăminții, s-a dovedit plină de roade.

La acest al IX-lea congres, la care participă U.R.S.S., R. P. Polonă, R. D. Germană, R. Cehoslovacă, R. P. Bulgaria, R. P. Ungară, R. P. Romîna și R. P. Chineză, ca observatoare, problema ce se dezbate este linia internațională în modă și însușirea unor noi metode de adaptare a acesteia la specificul fiecărei țări în parte și fiecărui mod de organizare a industriei de confecții respective. După discuții — o agreabilă destindere: parada manechinelor.

Nu ne aflăm în fața unei com-

bunilor de larg consum, de posibilitățile de desfacere pe piață. E clar că în țările socialiste moda trebuie să corespundă unei etici noi — etica socialistă. Creatorii ei vor urmări, așadar, să asigure oricărui cetățean și tuturor laolaltă, îmbrăcămintea cea mai frumoasă și cea mai accesibilă. Pentru aceasta, s-o spunem de la început, una din condițiile primordiale este simplitatea. Producția de confecții în masă nu se poate obține decît respectînd acest postulat. Or, linia anului 1958-59 se caracterizează tocmai printr-o extremă simplitate — am spune aproape clasică. Unul din exemplele cele mai strălucite ale acestei concepții ni l-a dat, la acest congres, moda sovietică.

Ți-ai depus buletinul Dronosport?

